

E könyv jelen 2-ik kiadásában a 36863/1906. sz. min. rendelettel elemi népisk. számára tankönyvül engedélyeztetett.

MAGYAR ABC ÉS OLVASÓKÖNYV

AZ ELEMİ NÉPISKOLÁK I. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

(Bevezető rész a Magyar Nemzeti Olvasókönyvekhez.)

AZ ÚJ ELEMİ NÉPISKOLAI TANTERV ALAPJÁN

SZERKESZTETTÉK

SCHÖN JÓZSEF ÉS TRÁJTNER KÁROLY

AZ ÍROTT RÉSZ SZÖVEGÉT ELŐÍRTA

VAJDA PÁL

FŐV. SZÉPIRÓ-TANÁR

MÁSODIK KIADÁS

KIADJA:

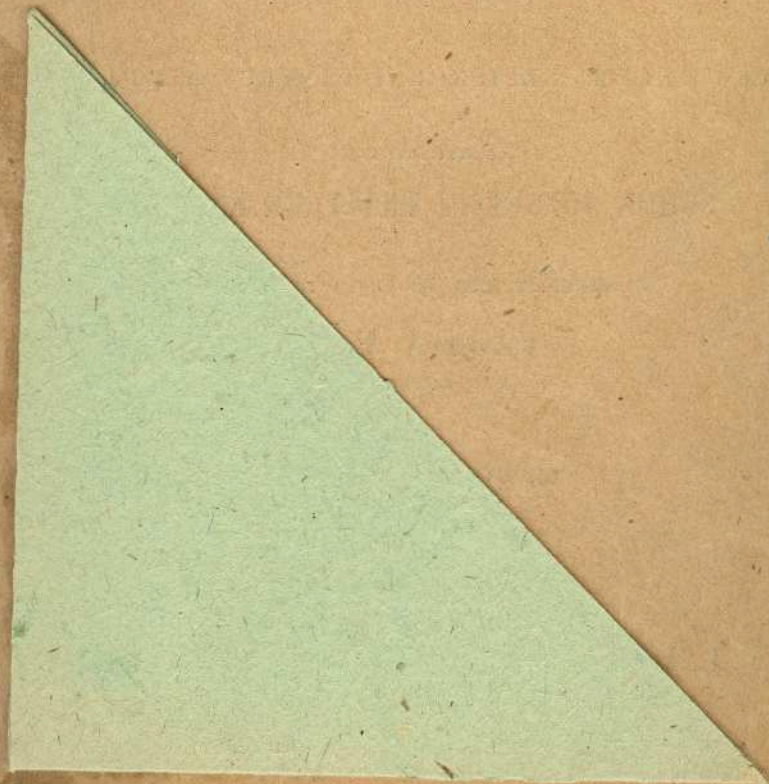
LAMPEL R. Kk. (WODIANER F. ÉS FIÁI) R. T.

KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

BUDAPEST

E 1975

9987 JUN 2 01

12.4-K

MAGYAR ABC ÉS OLVASÓKÖNYV

AZ ELEMÍ NÉPISKOLÁK I. OSZTÁLYÁ SZÁMÁRA

(Bevezető rész a Magyar Nemzeti Olvasókönyvekhez.)

AZ ÚJ ELEMÍ NÉPISKOLAI TANTERV ALAPJÁN

SZERKESZTETTÉK :

SCHÖN JÓZSEF ÉS TRÁJTLER KÁROLY

AZ ÍROTT RÉSZ SZÖVEGÉT ELŐIRTA

VAJDA PÁL

főv. szépíró-tanár

== Második kiadás. ==

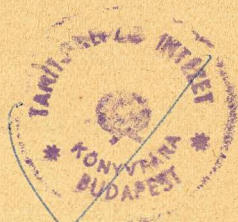
MINDEN JOG FENTARTVA.

14207

BUDAPEST, 1906.

LAMPEK KÖNYV

RTK 102

14207

ELSŐ RÉSZ.

Kis betűk.

i í

u ú i í

u ú

u ú

i í

u ú

i í

u ú

í u

ú i.

n

nn ni in

*in, un, ni, un-
ni, in-ni.*

n

in, ni, in-ni, ni-ni, un, un-ni.

i, í, u, ú, n.

u, n, i, n, in, i, ú, n.

r

ro rr ir

ir, ru, ur-ni.

r

ír, rí, úr, ír-ni, rí-ni, ú-ri,
in ni, un ni, rí.

r, i, n, í, u, r, n, ú.

ü ü

ür, ü-rü, ü-rün, ü-

rün, ni-ni, ü-

rü!

ü ü

ür, ü-rü, ü-rün, ni ü-rü! ni-
ni ü-rü!

ín, ír, un, úr, ír-ni, ü-rü.

u, í, n, ü, r, í, ü, n, ü.

e

e e e, en-
ne, en-ni, e-
re, er-re, ne!
ne-ne!

e

en-ni, er-re, e-re, e-ren,
ne-ne! ni-ni!

i, í, ü, ũ, n, r, e.

ír, úr, ür, in, un, ü-rün, e-ren, un-ni,
in-ni, en-ni, ne! ni!

v

v o v, iv,
ví, ver, ne-ve.

V

ív, ne-ve, ven-ne, ver, ver-
ni, en-ni, ver-ne, í-ve, vin-ne.

i, í, u, ú, ü, ű, e, n, r, v,
ni, en-ni, ver-ne, í-ve, vin-ne.

ír, ver,
ív,
úr, ü-rű.

é
én, vén, ér, vér,
ver, év, név.

é

én, év, ér, rév, név, vén,
é-ven, ré-ven, né-ven, i-rén, né-ni,

ír-ni, ver-ni, vin-né, er-re, e né-ni ír,
 é-vi ver, i-rén név, vér-ré, vén-e?
 vén-é?

i, í, u, ú, ü, ű, e, é, n, r, v.

né-ni, úr,
 ív, vér, ü-rű.

M

*mv m, mü, im,
 nem, mer, mér,
 me-rem, mé-rem,
 ér-ne, mér-ne.*

m

im! em, me! me! nem,
 rém, e-rem, é-rem, mé-rem, ü-rűm,

ver, vér, ve-rem, vé-rem, im-re, mer-re?
mi-re? mű, mű-vem, ver-mem.

m, v, r, n.

im-re ír. én nem. mi-re ír? er-re. né-
ném mer. nem mér. nem é-rem er-re
i-rén nem ír. im-re er-re vin-né.

mer-re? er-re!

ír, ver, mér,
ív, í-vem, í-ve,
vér, vé-rem, vé-re,
év, é-vem, é-ve,
név, ne-vem, ne-ve,
ve-rem, ver-mem, ver-me.

t

üt, ért, vért, mert,
mért, tért, tőr, tő-
ren, te-rem, vet,
vett, vet-te, ve-tet-
te, ne-vét, ne-vet.

t

út, itt, üt, tű, rút, tűr,
vitt, tett, vitt, vert, tünt, int,
unt, mert, ment, túrt, mé-ter, te-rem,
te-met, e-vett, vé-tett, mi-ért, ü-ti, túr-ni,
túr-ni, tér-ni, ter-met, ne-vet, in-tett,
men-tett, tet-tem, tűr-te, re-me-te, ne-
vet-ni, e-tet-ni, te-rem-te-ni, te-rí-te-ni,
te-rem, te-remt, ter-mett, e-vet, e-vett, tett,
té-tet-te, vet, vett, vé-tet, vé-tett, é-rett,
é-ret-te, é-rett-e? mit, e-mitt, int, é-rint,
ér-tem, é-ret-tem, mé-ter, mer, mert,
me-rít.

ü-ti-e? ve-ri-e? nem! nem ü-ti, nem
ve-ri. mit ír? nem ér-tem. mit vett?
tűt vett. mi-re üt? te-vé-re üt. mi-ért
ment? ér-te ment. én nem ne-vet-tem.
én in-tet-tem. tűt vet-tem. mi te-rem
e ré-ten? itt e ré-tet én vet-tem.

i, t, u, ü, n, m, r, v.
ír, mér, üt, ver, túr, vet, te-met, én, te,
ü-rű, te-ve, e-vet, mén.

e l
l l, el, él, el, él, lé,
le, é-le, vé-le, vé-
lé, ve-le, te-le, len,
lett, lent, tél, té-len,
tél-re, ti-li, tu-li,
li-li, lu-li.

1

ül, el, él, lé, tél, le, lel,
 mell, lenn, lent, vi-rul, é-tel, mi-vel,
 é-let, e-mel, te-le, el-len, el-ment, em-
 lít, ül-tet, él-tet, tü-re-lem, é-le-lem,
 e-le-mér, mű-ve-let-len, ért-he-tet-len,
 mell, mel-let, mel-lett, mel-lem, mel-
 lém, te-li, té-li, telt, te-let, e tél, et-tél?

e-vett, mi-vel, mí-vel, el-ment, le-ment,
tett, vett, lett.

mit vit-tél? le-ve-let vit-tem. mi-ért ü-ti? mert
vé-tett. é-te-lét el-vet-te. té-len nem vi-rul a
rét. im-re li-ter-rel mér. mi-vel mér i-én? mé-
ter-rel. mit vett e-mil? tút. e-le-mér le-ve-let
ír. e-tel itt ter-mett mel-let-tem.

él, itt él, élt, ve-lem élt. él, é-tel-lel él. é-telt
e-vett. el-múlt. mi múlt el? el-ment. nem ment
el. el-ment-e? el-vet-te, nem vet-te el, el-vet-
te-e? el. én nem vet-tem el.

vén, rút, e-le-ven.

ír, mér, üt, ver, él, lel, ül, le-ül, el-vet, el-te-met.

o ó

o o, ón, von, vo-nó,
ont, vont, ott, tó, ló,
lo-von, ol, lö, ol-ló,
tol, to-ló, tü-ró, ür-
röl, ir, i-ró, i-rón,
i-ró ón, o-rom, tor.

o ó

orr, ól, ott, ón, olt, óv,
 ont, ló, tó, toll, ront, von, mór,
 lom, rom, volt, ó-lom, í-ró, tú-ró,
 o-rom, vo-nó, ol-ló, ron-tó, vé-let-len,
 vi-ru-ló, li-li-om, mil-li-ó, vé-let-le-nül.
 i-ró, i-rón, i-ró ón, orr, or-ról, or-rol,
 tó, tó-ról, to-rol, tor, tor-ról, tol, to-lúl,
 toll-ról, ont, ott, on-tott, om-ló, rom-ló.
 itt-ott, ont-ront, lim-lom, e-vett, i-vott,
 tó mel-lelt, rom-lott tú-ró, í-ró toll, vi-
 ru-ló rét.

e ti-nó vé-let-le-nül ron-tott er-re. mit
 i-vott? mi volt itt? mi-ért volt itt? ol-
 ló-ért volt itt. ott volt-e? nem volt ott.
 mit tolt? nem tolt, lo-von vit-te, mit
 vitt? ól-mot vitt, mi om-lott le?

ló, te-ve, e-vet, ü-rű,
 li-li-om, le-vél,
 tó, rét, ér,
 toll, to-rol, ív,
 tű, mé-ter, li-ter, ol-ló.

l b
 b, b, eb, be, eb-be,
 ben, eb-ben, benn,
 ben-ne, ben-nem,
 bér, ö-bor, bo-ton,
 bo-tot, bol-ton, bü,
 bü-ni, bü-töl, bü-vó,
 bü-tor, be-ment?

b

eb, be, bér, bu, bűn, benn,
 bér, bor, bont, bolt, bél, be-tű,
 é-ber, bí-ró, ve-réb, bo-rít, bo-rúl, bé-
 nít, lé-ben, em-ber, bil-len, bün-tet, eb-

ben, tom-bol, rom-bol, bim-bó, bün-
tet-ni, rom-bo-ló, el-bo-rúl, le-vél-bo-
ri-tó, el-ron-tott.

ront-bont, lib-ben—leb-ben, ó-bor, ó-
lom be-tű, í-ró toll, vi-ru-ló li-li-om.
lé-ben, leb-ben, bil-len, bil-lent, bűn,
bün-tet, bűn-tett, bűnt tett, bo-rúl, bor-
ról, be-bo-rúl.

e ve-réb el-reb-ben. e ré-tet bé-re-lem.
be mer-tem men-ni né-ném ter-mé-be.
ber-ti e-tet-te e ve-re-bet. vi-rul e bim-
bó? nem vi-rul. mit e-bé-del im-re?
é-telt. mit i-vott e-le-mér? bort i-vott,
nem bir ve-le. mi lel-te?

ló, te-ve, ü-rű, e-vet, ve-réb, em-ber, bí-ró,
li-li-om, le-vél, bim-bó,
tó, rét, ér, bü-rű, út, tér,
toll, ív, be-tű,
tű, ol-ló, mé-ter, bot.

ö ö

ör, tör, tör, bör, ör, ö-
 vé, ö-ve, lö-ve, vő,
 le-vő, tő, ü-tő, te-tő,
 bő, bő-ven, bő-vül,
 ö-rül, ö-röl, ö-röm.

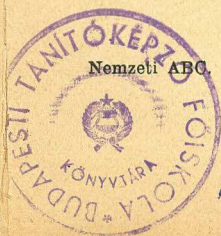
ö ö

öt, ör, öl, lő, önt, tőr,
 tör, bör, vő, bő, őt, ü-tő, e-rő,
 te-tő, ö-röm, ve-le, ü-röm, ö-rül, ül-lő,
 böm-böl, il-lő, ön-tő, bör-tön, tör-tet,
 e-lő-re, te-me-tő, te-rem-tő, út-tő-rő, mé-
 rő-ón, bün-te-tő, bő-vi-ben, e-rő-te-len-
 e-lőbb, u-tóbb, nőt-tön nő, bün-te-tő
 bí-ró, öl-eb, ő lel, ö-lel, öl-lel, e-rő, ve-
 rő, me-rő, tö-röm, tű-röm, lő-re, e-lő-
 re, ö-ve, ö-vé, ö-vét, ő vét.

ő ír. ő mér. eb-ből i-vott. mi-ből e-
vett? bort önt. mit lőtt? ve-re-bet lőtt.
mit tört le? bim-bót tört le. mi-ért
tör-te? mert ö-vé. öt év. öt ló. öt em-
ber ül ott. mi nő itt? li-li-om nő itt.
be-nő bort ön-tött el. ő bő-ven él. e-rő-
vel tör e-lő-re,

ront-bont,
tölt—önt,
te-rem, vi-rul, vi-rít,
lő—öl,
olt, ment, men-ti, men-tő,
én, te, ő, mi, ti.

a á
avá, ár, vár, ál, áll,
tál, vált, bab, báb, ab-
ba, ba-ba, bab-bal.

14207

RTH 102

a á

al, ál, ár, át, ma, mar,
 vár, bab, áll, varr, láb, árt,
 rab, vám, ó-ra, i-ma, ba-ba, ma-ma,
 ma-lom, ti-már, ba-rát, a-rat, tá-vol,
 vo-nal, li-ba, ál-lat, bal-ta, mol-nár, ab-
 ból, ar-ra, an-na, bo-ro-na, bor-bá-la,
 ber-ta-lan, al-má-ri-om, tin-ta-tar-tó.

á-mul—bá-mul, im-mel—ám-mal, lib-ben—lob-
 ban, i-mitt—a-mott, er-re—ar-ra, ba-bér-le-vél,
 tö-rött tál, ál-ló ma-lom, bün-te-tő bí-ró, el-tört
 láb, von, vo-nó, vo-nal, vo-nul, bot-tal, bo-tol,
 láb-bal, lá-bol, vá-rom, vár-rom, á-lom, ál-lom.
 a vár mel-lett vár re-ám. mi van a tál-ban?
 é-tel van ben-ne. mit varr a ma-ma? ba-
 bá-ra va-lót. bé-la a ne-vem. hol ő-röl a
 mol-nár? a mol-nár a ma-lom-ban ő-röl. a
 li-ba ál-lat. a bí-ró bá-tor em-ber. an-na tá-lat
 tört el. én bá-nom bú-nö-met. mi-ért bán-tot-ta
 an-na bé-lát? a ve-réb a ma-lom-nál é-lel-met
 ta-lál.

mol-nár,
 ti-már,
 ta-nár,
 ta-ní-tó,

bí-ró,
 bá-ró,
 ül-té-ben ír,
 áll-tá-ban varr.

R

*r, ír, er, ar, úr, ár,
néz, méz, mér, ú-rú,
rár, réz, ve-zet, ve-
zé-rel, zár, zár-ral
zár-ra, tűz, tű-rön,
tű-zel, tűz-zel a-mott
tűz van a tűz-ol-tó
tű-zet olt.*

Z

**az, ez, íz, őz, űz, zúz,
zár, zab, réz, méz, tűz, víz, mér,
láz, bú-za, me-ző, ve-zér, vi-téz, ő-riz,
e-vez, má-zol, za-mat, tű-zel, zör-ren,
zol-tán, zuz-mó, rez-zen, mat-róz, ön-**

töz, öl-töz, zuz-ma-ra, réz-ön-tő, tűz-
ol-tó, bor-í-zű, víz-me-rí-tő.

tű-zön, vi-zen, zir-ren—zör-ren, ze-ne—bo-na,
bor-i-zű al-ma, ze-né-lő ó-ra, bá-tor ve-zér,
me-ze-i őr, tűz-ol-tó mat-róz, tűz, tü-zön, tü-zel,
tüz-zel, mé-zet vett, mé-zet e-vett.

ő ve-zet. mit ve-zet? lo-vat ve-zet i-tat-ni. a tűz-
ol-tó tü-zet olt. van-e víz a tó-ban? nézz e-lő-
re! bal-ra nézz! az ál-lat lát, é-rez. a me-ző-
őr bú-zát ő-riz. a tűz lib-ben-lob-ban. az óra ti-
zet üt. már tíz be-tü-nél töb-bet ír-tam.

őz, ló, eb, ti-nó, te-ve, ve-réb, li-ba, em-ber, ál-lat.
tó, víz, rét, me-ző.

d

*St d d, ad, a-dő, el-
ad, el-a-dő, ad-tam,
tél, dél, dél-ben, de-
lél, dúl, dúl, lúd, tu-
dó, tü-dő, vad, va-
dúl, ad, vad, vad-
dal, vá-dol, dal.*

d

ad, ád, nád, lúd, rúd,
 rút, vad, véd, old, olt, mond,
 dob, dér, dal, dér, tér, dúl, dúl, dél,
 tedd, di-ó, i-dő, a-dó, tü-dő, re-dő, vi-
 dám, tó-dul, ló-dul, da-lol, zár-da, ván-
 dor, bun-da, er-dő, in-dul, in-dít, med-
 dő, mon-da, ol-vad, iz-zad, duz-zad,
 moz-dít, ol-doz, man-do-la, vad-al-ma,
 di-ó-bél, ma-dár-dal, ván-dor-bot.

men-de—mon-da, han-da—ban-da, di-nom—dá-
 nom, di-rib—da-rab, tedd i-de, tedd o-da, dir-rel—
 dur-ral, vad-lúd, dü-lő út, öt da-rab, tíz di-ó,
 vi-dám dal, ná-das tó, lúd-toll, lúd-tól ta-nul a
 li-ba, ne vedd el, ne-ved-del, ad, nád, ad-nád.
 dü-lő út a me-zőn, nád a tó-ban, da-ni el-té-ved
 az er-dő-ben. add i-de a di-ó-mat. a med-ve vad
 ál-lat. az er-dő zöld. a ma-dár té-len nem da-lol.
 a ma-dár e-le-de-le a ro-var. a de-ne-vér nem
 ma-dár. a víz ü-di-tő i-tal. no-ta-láld el: mi a dél?
 mi a tél? mi rút? mi a rúd? mi a dér? mi a tér?
 med-ve, lúd, ló, őz, ve-réb, ma-dár, de-ne-vér,
 ti-nó, te-ve, li-ba, eb.

rét, er-dő, me-ző, domb. ván-dor, u-ta-zó.
 bor, víz.

h

h v h h ok! hō, hō,
 hi, hir, hēt, had, hat,
 há-rom, hár-man,
 int, hint, hol, hal,
 hall, hál, há-ló, hit,
 hid, hi-dat, ül, hül,
 hoz, hüz, ha-tan.

h

eh, éh, oh, óh, hó, hō,
 hū, moh, düh, méh, hír, hoz,
 ház, hül, hüt, hév, hold, hant, hint,
 holt, hord, te-her, ru-ha, te-hén, vi-har,
 mo-har, lé-ha, no-ha, ho-vá? ha-tár,

ha-mis, her-vad, ha-lom, le-het, ru-ha,
 né-ha, hol-ló, hor-dó, mar-ha, hon-nan?
 meg-hal, ott-hon, itt-hon, va-la-ha, há-
 bo-rú, hir-te-len, ha-ho-ta, ha-ta-lom.

hű-hó, ül-hül, he-tet—ha-vat, he-he-he! hi-hi-hi!
 ho-hó! hadd-el-hadd, hí-mez-há-moz, hí-re—
 ham-va, él-hal, há-zi ál-lat, hold-töl-te, vo-nó
 mar-ha, hű eb, her-va-do-zó li-li-om, holt em-
 ber, ol-va-do-zó hó, hat hét, hét te-hén, hat ló,
 há-rom hol-ló, hint, hin-tó, hó, ha-vaz, ha-lom,
 hal-lom, ha-lott, hal-lott, har-mad, har-mat. ha
 ho-zott, be-néz-het, ha nem ho-zott, el-me-het.
 hol volt, hol nem volt. hal-lod a do-bot? nem
 hal-lom. hull a lomb, itt a tél, me-zőt, ré-tet, er-
 dőt hó bo-rít. hol vet-ted a ba-bot? nem vet-tem,
 ha-nem a né-ném-től ho-zom. mi van a hor-dó-
 ban? bor van ben-ne. el-mon-dom há-lá-mat az
 úr-hoz. i-mát mond-tam hoz-zá az é-tel-ért, az
 i-tal-ért, a ru-há-ért. a bun-da té-li ru-ha. i-de,
 o-da, a-mo-da. a ta-nu-ló min-den hol-mit rend-
 ben tart. a hon-véd a ha-zát vé-di.

há-rom, öt, hat, hét, tíz,
 öt, hat, hét, ö-ten, ha-tan, he-ten,
 hár-man, tí-zen.

domb—ha-lom, me-ző, rét, ha-tár,
 da-rú, hol-ló, ve-réb, lúd, ma-dár,
 ló, őz, ti-nó, te-hén, mar-ha, ál-lat.
 min-den ál-lat él.

ve-rem, te-rem, ház,
 há-zam, há-zad, há-za. ti-ed, ö-vé.

S

*s s és, vés, rés, ás,
 sás, sas, ül, sül, üt,
 ír, sir, eb, seb, se-bes,
 se-be-sen, só, sós, or-
 só, bor-só, bor-sos,
 sor, sors, ve-res, ve-
 rés, toll, tol-las, hü-
 sit, ha-sit, bá-nat.*

S

*és, ás, is, ős, só, sós, sör,
 sas, sás, mos, hús, hős, más,
 vas, vés, bús, rés, süt, seb, sir, sár,
 sor, som, seb, sors, test, rest, üst, most,*

must, se-bes, á-só, vé-ső, ha-sít, me-se,
 me-sél, i-rás, ve-rés, lá-tás, ö-tös, si-et,
 bú-sul, es-te, or-só, bor-só, lus-ta, ros-
 ta, ál-mos, ser-tés, las-sú, las-san, za-
 va-ros, tü-rel-mes, ba-bo-nás, ha-son-
 ló, tü-rel-met-len.

seb-bel-lob-bal, se-hol sem, sem-mi sem, sír-rí,
 se-te—su-ta, se hí-re, se ham-va, se i-de, se
 oda, hess! hess! de-res ló, e-zer-mes-ter, mos-
 dó-tál, sá-ros út, ü-res üst, hár-mas ha-tár,
 bo-rús i-dő, más, más-é, má-sol, más-sal, á-lom,
 ál-mos.

ne bántsđ az ál-la-tot. a sas ma-dár. is-ten
 min-dent tud. is-ten min-dent lát és hall. rest
 ta-nu-ló nem ha-lad. se-gíts az ár-ván. is-ten
 is er-re int. az i-vás-ban és e-vés-ben ne si-ess!
 ho-vá si-et az u-tas? a vá-ros-ba si-et. más
 ú-ton is ér-het a vá-ros-ba. mit ros-tál? bú-zát
 ros-tál. a sarló é-les. a de-ne-vér es-te is lát. a
 mo-só-nő ru-hát mos. a sült hús iz-le-tes e-le-
 del. a vas ne-héz. az üst öb-lös. bor-sot tör az
 or-ra a-lá. a bors e-rős.

e-des, mint a méz. sír, mint a se-bes e-ső. hű,
 mint az eb. tü-zet tűz-zel nem le-het ol-ta-ni.
 har-mat nem e-ső. bo-rú-ra de-rű. de-rű-re bo-
 rú. bé-les nem ré-tes. su-ba nem bun-da. el-i-
 nalt. di-ó van a-lul. e-rős mint a víz. bu-ta mint

a bot. to-vább lát az or-rá-nál. ül-ve ma-radt.
 üt, mint a bo-lond óra. ve-tés e-lőtt a-rat. az
 is-ten ad-ta, az is-ten el is vet-te. em-bert tár-
 sá-ról, ma-da-rat a tol-lá-ról. te-le has nem
 ö-rö-mest ta-nul. tarts mást bo-lond-dá. sű-rű,
 mint a méz. né-ma, mint a hal. sír-va néz u-tá-
 na. mon-da-ná is, nem is. ha nem le-het, hát
 nem le-het. se víz, se bor. lá-bad e-lé nézz!

ló-ra ter-mett. ros-tá-val mé-ri a vi-zet.

vas, réz, ó-lom,	sír, ne-vet,
must, bor, sör, víz.	bú-sul, ö-rül.
most, so-ha, má-sutt, se-hol.	

j j. új, ujj, ej, ejh!
 tej, te-jes, vaj, va-
 jas, kaj, ka-jos, kaj,
 ha-jas, há-jas, ha-
 jő, ha-jös, baj, ba-
 jos, jő, jös, ja-rus.

j

új, íj, ujj, éj, jó, jő, jaj,
 háj, haj, baj, raj, zaj, vaj, juh,
 jár, jön, jöjj, löjj, állj, ejt, lejt, hajt,
 hajts, varrj, bojt, rajz, sajt, sújt, ma-
 jom, ha-jó, to-jás, má-jus, le-ejt, za-
 jos, aj-tó, haj-dú, saj-nos, haj-nal, boj-
 tár, jám-bor, éj-jel, bú-bá-jos. ju-ta-
 lom, se-lej-tes, ja-nu-ár, ha-ja-don, haj-
 da-ná-ban, saj-ná-la-tos.

ej-haj, he-je-hu-ja-haj. haj-da-ná-ban-da-ná-
 ban, új ru-ha, jó ma-dár, ha-jas ba-ba, í-rós
 vaj, te-le ha-jó, bú-su-ló boj-tár, jár, já-ró, já-
 rás, já-rat, járj, várj, varrj, jó, jobb, jön, jöj-jön.
 jöjj i-de! ha-jolj le! hol jár-tál? ho-vá ju-tot-
 tál? a boj-tár a ré-ten van. sem-mi ba-ja. ju-
 ha-ít ő-r-zi. jobb va-la-mi, mint sem-mi. jó az
 is-ten jót ad. ha-sad a haj-nal. el-jár az idő! jó-
 nál van jobb! jut, ha ma-rad. jó es-tét ad-jon
 is-ten!

*a víz hajt-ja a mal-mot. jut is, ma-rad is. jó tett-
 ert jót várj! tej-ből van a vaj, a tú-ró és a sajt.
 a ha-jó a vi-zen jár. jó éjt! el-mult már a baj.*

*jó, jám-bor, bá-tor, e-rős, é-des, új, ó,
 zöld, li-la.*

g
 o f, g, eg, vég, jég,
 ág, rág, agg, a-gár,
 u-gat, gar-da, gar-
 da-ság, gar-dag-ság,
 i-gar, i-gar-ság, drá-
 ga, drá-ga-ság, új-
 ság, új-don-ság.
 gir-gar, géren-gür,

 g

ég, ág, agg, gömb, gém,
 mag, tág, rág, vég, dug, bög,
 zúg, súp, gőz, jég, ing, hang, láng,
 gomb, gond, dö-rög, li-beg, rú-gó, mé-

reg, du-gó, sú-gó, su-hog, i-nog, be-
 teg, hi-deg, me-leg, ví-gad, ü-veg, vi-
 lát, új-ság, gaz-dag, reg-gel, don-ga,
 gug-gol, zöld-ség, gör-bül, ker-get,
 sut-tog, zon-go-ra, ge-ren-da, i-gaz-ság,
 he-ge-dű, ag-go-da-lom, in-ga-do-zó.

zúg-búg, zi-reg-zö-rög, á-gos-bo-gas, li-beg—
 lo-bog, gir-be-görbe, giz-gaz, hi-deg—ri-deg,
 hi-deg tél, mér-ges gom-ba, lo-bo-gó láng, vi-rá-
 gos rét, gol-gos méh, gön-dör haj, vas-tag ge-
 ren-da, mé-reg, mér-gez, víg, ví-gad, su-sog,
 sut-tog, gon-dol, gon-doz, ég, é-get, e-get,
 el-ég, e-lég.

em-ber ter-vez, is-ten vé-gez. do-log u-tán él
 az em-ber. meg-vet-te az is-ten hi-de-ge. se hi-
 deg, se me-leg. ne ha-ra-gudj, é-des mol-nár, a
 ga-rad, a ga-rad ü-re-sen jár.

*lu-dam mond-ja: gi, gá, gá. se in-gem, se gal-
 lé-rom. jól vé-gez-zed dol-ga-i-dat! gon-dolj
 is-ten-re!*

di-reg—dö-rög, zi-reg—zö-rög, li-beg—lo-bog,
 súg—búg, giz—gaz, gé-zen-gúz, zim-meg—züm-
 mög, i-zeg—mo-zog,

ví-gad, ör-rül, ör-vend,
 ví-dám, víg, de-rült.

p
 p v p p, ép, tép, nép,
 lép, pép, síp, nap,
 pap, e-pe, pi-pa, a-
 pa, pa-pa, pi-ros,
 pa-pi-ros, per, e-
 per, pár, pá-ros, pá-
 rat-lán, por, bor,

p
 ép, pá, pi-pi, tép, síp,
 gép, nép, lep, lép, lap, láp, nap,
 pár, por, pör, púp, pap, pép, pej, talp,
 pénz, pont, part, pánt, po-hár, pléh,
 prém, pú-pos, ha-rag, re-pül, pi-pa, la-

pát, ré-pa, pe-dig, sö-pör, söp-rü, pit-
var, tör-pe, pon-tos, pré-da, paj-zán,
hol-nap, ün-nep, temp-lom, tu-li-pán,
va-sár-nap, le-pe-dő, pil-lan-gó, pa-la-
táb-la, ap-ró, ap-róz, ap-rít-gat.

i-rúl—pi-rúl, hip-hop, pi-reg—pe-reg, he-pe—hu-
pa, éj-jel—nap-pal, ap-ró-pénz, pá-ros, pá-rat-
lan, pré-mes bunda, jó pél-da, ma-gas é-pü-let,
pá-ros ga-lamb, hí-mes pil-le, lap, la-pát, pi-ros,
pa-pi-ros, por, bor, pár, la-poz, a-lap, ap-róz,
ap-rít, zab, záp, talp, tal-pal, taps, tap-sol, láp,
láb, per, e-per, bánt, pánt, búb, púp, bór, pör,
bab, pap.

las-sú víz par-tot mos. pé-ter és pál nap-ján
ün-nep van. van mit ap-rít-ni a le-ves-be. a jó
pél-da ta-nít. a nap me-le-gít és vi-lá-gít. pó-
rul járt. va-sár-nap a pi-he-nés nap-ja. a lám-
pá-ban o-laj van. a pa-pa-gáj pom-pás tol-lú
ma-dár. ün-nep-nap temp-lom-ba tó-dul a nép.
no ta-láld el: mi lom-pos? mi lom-bos? mi

bo-ros? mi po-ros?

*bí-ró, pap, mes-ter, or-vos,
pol-gár, pol-gár-mes-ter,*

*pár, pá-ros, pá-rat-lan,
ing, gal-lér, nad-rág, bun-da, prém,*

*pi-ros, vö-rös,
sár-ga, bar-na,
zöld, lila.*

f f, döf, gröf, fū, fül,
 fū-lel, fa, fal, fa-lö,
 füz, füz, fel-lel, fe-
 lel, fog, fo-ga, fo-gas,
 fo-gad, fo-ga-dö, fo-
 ga-dös, ven-dig-fo-
 ga-dö, meg-fog, fel-
 fog, fe'-sü, fe'-sül.

 f

ef, döf, puff, fa, fö, fú,
 fū, fül, fej, fal, piff, puff, gröf,
 füz, füz, fog, forr, föd, fed, föz, fejt, fojt,

föld, főtt, hold, folt, füst, fürj, fest, fa-
rag, fa-lat, fé-reg, be-főz, fe-dél, fe-
jel, fo-nal, fe-hér, fü-zet, fé-sű, tré-fa.
fűz-fa, fér-fi, if-ju, rőf-fen, fur-fang, puf-fan,
fil-lér, ef-fé-le, fur-fan-gos, fer-ge-teg, di-ó-fa,
sod-ró-fa, fe-je-de-lem, ha-ra-pó-fo-gó.

i-ja—fi-a, aj-tó-fél-fa, tej-fel, dúl—fúl, fúr—fa-
rag, for-dul—per-dül, pif-feg—puf-fog, ür-ge—
für-ge, lótt—fut, sü-rög—fo-rog, volt, folt, vér,
fér, va-ló, fa-ló, fa-laz, for-ró, for-rás, fő, főz,
fej, fe-je-lés, ü-de for-rás, fér-ges al-ma, e-rős
fér-fi, fe-jős te-hén, bá-jos fü-le-mi-le, fur-fan-
gos ma-jom, zöld fa-le-vél.

fáj rá a fo-ga. fut-ja az i-de-je. azt sem tud-ja
mi fán te-rem. fej-tő-rő me-se. jön a fo-ga.
fo-gas em-ber. jaj, de fáj! fel-fal-ná a vi-lá-
got. jó em-ber min-den-hol meg-fér. jó-ra
for-dul a so-ra. ne lóss-fuss! fújd! ha me-leg.
for-díts há-rom le-ve-let, meg-ta-lá-lod ne-ve-
met. e-lő, e-lő, e-lő! fű-ben, fá-ban rej-te-ző.
a fá-tól nem lát-ja az er-dőt. füst-be ment
terv. az e-get fel-hő bo-rít-ja. a fűz-fa a part
mel-lett nő. síp-pal—dob-bal nem le-het ve-
re-bet fog-ni. no ta-láld el: mi fon? mi von?
mi a vé-ső? mi a fé-sű? hát a vér mi-be fér?
az-e a fa-ló, a-mi a fa-ló?

fa, e-per-fa, fűz-fa, di-ó-fa, al-ma-fa, som-fa, já-
vor-fa, hárs-fa, fej, fül, fog, orr, gé-ge, tüdő,
mell, bor-da, has, térd, láb, hát, ujj, íz, bőr, haj.

k

k, ik, ég, rák,
 rág, sok, vak, tok,
 e-ke, bé-ke, kor, agg-
 kor, ak-kor, kör, kör-
 ház, kö, kö-ves, kö-
 mi-ves, kés, ké-sik,
 ka-nál, ka-na-laz.
 kikeriki! jó reggelt!
 mond a kakas, ha
 felkelt. bum, bum bi-
 ka, vaskarika.

k

ék, ok, ók, ük, mák, rák,
 vak, pék, sík, sok, lék, fék, bak,
 ki, kő, kés, kék, köd, kel, kél, kín,
 ken, kör, kér, kár, kút, kert, kért,
 kard, makk, kürt, kend, bé-ka, bi-ka,
 bo-kor, vé-ka, ró-ka, e-ke, ze-ke, sü-
 ket, si-ker, ká-sa, kö-vér, ke-fe, ra-kás, tu-lok,
 ö-kör, ka-kas, kö-tél, ka-bát, es-kü, rok-ka,
 ab-rak, kér-dez, kel-me, kré-ta, ab-lak, ug-rik,
 tar-ka, la-ka-tos, ka-ri-ka, ki-lo-gramm, kö-
 tél-ve-rő, ke-res-ke-dő.

kár-val-lott, á-kom—bá-kom, vak-ab-lak, ok-
 kal—mód-dal, kap-ta-fa, kör-te-fa, tar-ka—
 bar-ka, ö-rök-kön—ö-rök-ké, om-lik—bom-lik,
 a-kár, a-gár, rág, rák, ég, ék, mag, makk,
 agg-kor, ak-kor, mé-reg, mé-ret, gép, kép,
 ké-reg, ké-rek, tar-ka lep-ke, é-hes far-kas,
 é-les kard, sű-rü köd, for-ró ká-sa, si-ma tü-
 kör, ke-rek ka-ri-ma, új ka-lap, fe-ke-te fel-hő,
 fe-hér kré-ta, kö-vér ser-tés, sok di-ó, vas-tag
 kö-tél, me-leg fánk.

jobb ké-sőn mint so-ha. a-ki ke-res, az ta-lál.
 ki a fel-hő-ke-t né-zi, az nem dol-go-zik. ke-
 re-ke-t old. tús-kön bok-ron át. fel-ko-pik az

ál-la. kis pa-ri-pám ta-ka-ros, kur-ta far-ku
 pej-pi-ros. ke-re-kes ke-re-két ke-re-ken ke-re-
 kí-ti ke-rek-re. ha is-ten ve-lünk, kiel-le-nünk?
 so-ká-ig élt, ki meg-halt a ha-zá-ért. hár-mat
 rik-kan-tott már a ri-gó. ki-zök-kent a ren-
 des ke-rék-vá-gás-ból. rend a dol-gok ve-le-je.
 kéz ke-zet mos. fe-ke-te föld-ben jó bú-za te-
 rem. úgy áll itt, mint egy fa-tus-kó. a ser-tést
 mak-kal hiz-lal-ják. az u-ta-kat kö-vek-vel
 rak-ják ki. jobb a má-kos pat-kó, mint a ló-
 pat-kó. ki ko-pog? mi ko-pog? a fe-ke-te hol-ló.
 hol van a köz? hol van a gőz? mi a rák? és
 mi rág? hol van a ró-ka? és hol van a rok-ka?
 mi a mag? és mi a makk? mi a köd? és ki
 köt? hol van a gép? és hol a kép?

há-tul-só ke-rék nem é-ri az el-sőt. új sep-rő
 jól se-per. ki so-ha-sem kez-di, so-ha nem
 vég-zi. fe-ke-te kéz-zel ke-re-sik a fe-hér pénzt.
 nem kell a fu-tó-nak nó-ga-tás. a-ki bír-ja, az
 mar-ja. ki mit ke-res, meg-le-li. ak-kor fo-rog a
 ke-rék, ha ke-nik. hát-ra van még a fe-ke-te le-
 ves. a föl-det a gaz-da lá-ba hiz-lal-ja. a-ki hat
 mes-ter-sé-get tud, é-hen hal az meg. jó mér-
 té-ket tar-ta-ni. a-ki i-gen si-et, ké-sőbb vég-zi
 dol-gát. sok-ból ke-ve-set, ke-vés-ből so-kat. fé-
 lünk eb töb-bet u-gat. kis fa-zék ha-mar fel-forr.

*pi-ros, fe hér, zöld, kék, sár-ga, li-la, fe-ke-te,
 bar-na, ket-tő, há-rom, öt, hat, hét, tíz, tí-zen-
 ket-tő, sok, ke-vés, több. far-kas, ró ka, med-ve,
 tig-ris: ra-ga-do-zó ál-la-tok. te-hén, ló, ö-kör,
 kos, bir-ka: há-zi ál-la-tok. ve-réb, ri-gó, fü-le-
 mi-le, pa-pa-gáj: ma-da-rak.*

c

érc, arc, sarc,
 cin, cím, ci'-mer,
 üt, ut-ca, uccu! ci-
 ca, arc, harc, har-
 col, tánc, tán-col,
 láncc, lán-col, sánc,
 sán-col, rán-ci-gál,
 cam-mog, élc, léc,
 a-cél. cini-cini pé-
 ter gar-da, kend'nek
 hegedülök.

C

érc, kóc, duc, léc, arc,
 harc, lánc, tánc, sarc, bérc, sánc,
 ránc, polc, comb, cö-vek, cu-kor, ci-ha,
 ci-ca, a-cél, ci-pő, ba-rack, fá-cán, já-
 cint, va-cog, a-kác, zo-mánc, pi-ac, da-
 róc, ut-ca, pin-ce, cin-cog, koc-ka, pán-
 cél, har-col, tál-ca, tár-ca, lec-ke, cim-ba-lom,
 ci-te-ra, ke-men-ce, fic-kán-do-zik, ci-he-lő-dik.
 i-ci—pi-ci, her-ce—hur-ca, i-ceg—bi-ceg, pan-
 ci—man-ci, bo-ci—bo-ci tar-ka, ci-ró-ka—ma-
 ró-ka, hej-je ri-ca, ru-ca, ri-ca, pat-to-ga-tott
 ku-ko-ri-ca, cél, a-cél, uc-cu! cuk-ros víz, ho-
 mok—bu-cok, ü-res tár-ca, vas-lánc, kot-lós
 jér-ce, kör-tánc, léc-ke-rí-tés, cér-na han-gú.
 a-célt ra-gad, lo-vá-ra kap. cif-ra, még sem kell.
 cin-cog-nak az e-ge-rek. ci-ni, ci-ni pé-ter gaz-
 da, kend-nek he-ge-dü-lök. ku-dar-cot vall.
 tánc-ra ter-mett.

ka-lap, ka-bát, ci-pő.

*sip, ti-lin-kó, he-ge-dű, bő-gő, ci-te-ra, cim-ba-
 lom, vi-o-la, li-li-óm, já-cint, tu-li-pán, roz-ma-
 ring, reg-gel, dél, es-te, nap-pal, éj-jel, ma, teg-
 nap, teg-nap-e-lőtt, hol-nap, hol-nap-u-tán.*

gy

egy, megy, meggy,
 igy, úgy, u-gyan, u-
 gyan-ez, u-gyan-az,
 agy, fagy, be-fagy,
 ágy, lágy, lá-gyúl.

gy

agy, ágy, úgy, így, egy,
 légy, fagy, megy, meggy, rongy,
 tölgy, hegy, lágy, gyep, győz, gyom,
 gyors, gyújt, gyűjt, á-gyú, gyű-rü, ki-
 gyó, bo-gyó, i-rígy, va-gyon, ü-gyes,
 he-gyes, gyó-gyít, gya-log, bo-gyó,
 han-gya, gyer-mek, fagy-gyú, ron-gyos, gyor-
 san, hagy-ma, hegy-ge-rinc, rü-gye-zik, ü-gyet-
 len, vi-gyo-rog, va-gyo-nos, gyöngy-é-le-te van!

he-gyen völ-gyön, ü-gye-fo-gyott, ringy-rongy,
 he-be—hur-gya, adj, védj, tudj, szedj, en-gedj,
 fe-küdj, mond-ja, ha-ladj, jegy, je-gyes, je-gyez,
 jegy-ző, jegy-zet, lágy, fe-je lá-gya, lát-ja, tud-
 ja, tu-ja, han-gya, hagy-ja, légy, ne légy mér-
 ges, na-gyot hall, gyöngy-é-let, gya-log-út, ken-
 gyel-fu-tó, jegy-gyű-rű, gye-pes rét, mér-ges
 ki-gyó.

in-gyen ló-nak nem né-zik a fo-gát. él ma-gyar,
 áll bu-da még. egy sü-veg a-latt ne-he-zen
 e-gye-zik két fej. ez az é-let gyöngy-é-let. légy ta-
 ka-ré-kos min-den-ben, pénz-ben, mun-ká-ban,
 i-dő-ben. a he-gyek közt völ-gyek van-nak. ne
 végy pél-dát a légy-től! a légy to-la-ko-dó. vi-
 gyázz, vi-gyázz! most tedd a for-du-lást! egy-
 ket-tő, egy-ke-tő! a-hogy ra-kod a tü-zet, úgy
 for-ra-lod a vi-zet. na-gyot hall. ré-pa, re-tek,
 mo-gyo-ró, rit-kán rik-kant ko-rán reg-gel a
 ri-gó. no ta-láld ki: ki megy? hol te-rem a
 meggy? hol van az ágy? hol van az agy? ki
 ír: így? ki i-rígy?

egy, ket-tő, há-rom, négy, öt, hat, hét, ki-lenc,
 tíz, ágy, le-pe-dő, ván-kos, ci-ha, ta-ka-ró.

*ma-gyar az én ha-zám,
 ma-gyar gyer-mek va-gyok én.*

*an-gyal vagy-e?
 ör-dög vagy-e?
 mu-tasd a fo-ga-dat!
 ha an-gyal vagy, kis fo-gad van,
 ha ör-dög vagy, nagy fo-gad van.*

sz

ész, vesz, rész,
 ré-szes, e-szes, re-
 szel, me-szel, vesz,
 el-vesz, be-vesz, ki-
 vesz, át-vesz, ősz, ő-
 szul, ősz, ősz-szel, e-
 szik, i-szik, be-szel,
 be-szed, be-szé-des,
 esze-veszett, oszlik-
 foszlik, szipeg-szepeg,
 sziszeg-szuszog.

SZ

ész, ősz, lesz, vesz, tesz,
 szív, szó, sző, szeg, székh, szól,
 szén, szél, száz, szem, száj, szed, szál,
 szesz, szusz, szösz, szent, foszt, veszt,
 oszt, liszt, sze-les, sző-lő, sze-lid, szita,
 a-szalt, vá-szon, sza-bó, szo-ba,
 sze-kér, sze-gény, a-szú, ka-sza, be-széd, szalma,
 szeg-fű, szik-ra, ker-tész, or-szág, szer-szám,
 szom-széd, szá-raz-ság, asz-ta-los, mé-szá-ros,
 ve-sze-de-lem, á-lom-szu-szék.

szu-szi—mu-szi, te-szi—ve-szi, sze-men—szedett,
 sziszeg—szu-szog, sző-rös-tül—bő-rös-tül,
 osz-lik—fosz-lik, se sze-ri, se szá-ma, szipeg—
 sze-peg, ősz-sze—visz-sza, hosz-szú, vesz-szó,
 ősz, ő-szül, ősz-szel, szél, szé-les, szó, szól, szó-lít.
 ha jösz-tök, lesz-tek; ha hoz-tok, esztek. nem
 zö-rög a ha-raszt, ha nem fúj a szél. száj-ról
 száj-ra jár a hír. szűk szü-ret, szűk a-ra-tás
 e-gész ház-bom-lás. szük-ség vá-laszt-ja meg
 az em-bert. szép a sza-va, de ör-dög a szí-ve.
 töb-bet ész-szel mint erő-vel. az i-gé-ret szép

szó, ha meg-tart-ják úgy jó. sza-vá-nál fog-ta.
 sok kéz ha-mar kész. szív-ből szív-nek szólni
 nem szé-gyen. sok be-széd-nek sok az alja. ne
 szólj szám, nem fáj fe-jem. sze-get szeg-gel.
 hosz-szú lé-re e-resz-ti. szó a-mi szó. száz szó-
 nak is egy a vége. mér-ges gu-nár ti-peg, gá-
 gog, meg-szag-gat-ja a nad-rá-god. no ta-láld
 ki: mi-re va-ló a mész? és mi-re va-ló a méz?
 mi-re mond-juk, hogy kész? és mi a kéz? mi a
 réz? és mi a rész?

*szi-ta, szi-ta, szű-rő szi-ta,
 ma szi-tá-lok, hol-nap sü-tők,
 ne-ked egy kis ci-pót sü-tők.*

*szállj le pil-le, te-jet a-dok,
 ha meg-i-szod, majd még a-dok.*

*szólj, szólj sí-pom,
 ke-rék a-lá tesz-lek,
 on-nan is ki-vesz-lek,
 fá-ra hú-zom bő-rö-det,
 kis kút-ba e-resz-tem vé-re-det.
 szólj, szólj sí-pom.*

ly
 ily, oly, olyan,
 ilyen, súly, sü-lyos,
 hely, he-lyes, hely-te-
 len, he-lyett, he-lyet,
 he-lyet-tes, pe-hely,
 hely-kes, mű-hely,
 mély, sze-mély, fo-
 lyó, gő-lya, me-lyik.

ly

oly, ily, moly, mély, hely,
 súly, boly, foly, gally, lyuk, fo-

lyó, sze-mély, ke-hely, bi-valy, se-kély,
 la-pály, pá-lya, mo-soly, vá-lyú, fo-
 goly, se-gély, ten-gely, kály-ha, boly-
 gat, har-kály, sely-pes, puly-ka, poly-
 va, hely-lyel, tűz-hely, fák-lya, sze-szé-lyes,
 gom-bo-lyag, sa-rog-lya, ge-reb-lye, fu-ru-lya,
 pá-lya-ud-var, bog-lya-ke-men-ce.

oly-kor—oly-kor, him-pe-lyeg—höm-pö-lyög,
 lyik—lyuk, o-kulj, re-pülj, in-dulj, ka-szál-ja,
 él-jen! hely, he-lyes, hely-te-len, he-lyett, he-
 lyet-tes, boly-gó, boly-gat, hü-vely, hü-velyk-
 ujj, lyu-kas mo-gyo-ró, se-bes fo-lyó, te-re-bé-
 lyes di-ó-fa, se-kély viz, mér-ges puly-ka, hosz-
 szú-lá-bú gó-lya.

i-dő foly-ton foly, meg nem e-szi a moly. mint-
 ha ő len-ne a kis ki-rály. o-lyan ke-vély, hogy
 a ka-lap-ját sem tud-ja e-gye-nest ten-ni. éj-jel
 jár, mint a ba-goly. él-jen a ki-rály! se-bes, mint
 a fo-lyó-víz. tűn-di-ke szállj i-de, gyön-gyi-ke
 kely-hi-be. no ta-láld ki: mi-kor mon-dom: hej!?
 mi-kor mon-dom hely? mi tel-jes? és mi te-jes?
 mi az, a-mi folyt? hol van a folt?

*ess eső, ess e-ső,
 fű-be, fá-ba
 bú-za bo-kor-já-ba,
 o-lyan le-gyen az én ha-jam,
 mint a kis ló far-ka;
 még an-nál is hosz-szabb,*

mint a du-na hosz-sza;
 még an-nál is hosz-szabb,
 mint a vi-lág hosz-sza.

án-gyom asz-szony ká-sát fő-zött,
 tej-be, vaj-ba vas-fa-zék-ba,
 i-lyen a fe-dő-je.

cs

ács, rács, ö-csém, löcs,
 csend, csen-des, csil-
 log, csil-lag, len-cse,
 sze-ren-cse, re-cseg,
 fe-cseg, cseng, csen-
 get, csi-kő, csi-kő's.
 csecse-becse, csitteg-csat-
 tog.

CS

ács, öcs, rács, lócs, szűcs,
 cső, csal, csel, csür, csíp, csúz,
 csáp, csíz, csap, csúcs, csitt! kules,
 kincs, bölcs, csend, csont, cseng, csa-
 csi, sza-kács, ta-kács, cse-léd, csu-da,
 pa-pucs, csa-ló, csá-kó, csi-kó, pa-
 rancs, re-cseg, fe-cseg, macs-ka, kecs-ke, locs-
 csan, fecs-ke, csiz-ma, korcs-ma, csend-őr, ka-
 la-pács, be-csü-let, va-cso-ra, cse-re-pes, pa-la-
 csin-ta, cse-cse-be-cse.

csit-teg—csat-tog, cse-re—be-re, csi-ga—bi-ga,
 ap-ró—csep-rő, csil-log—vil-log, cse-te—pá-té,
 csi-reg—cső-rög, cset-lik—bot-lik, csin-gi-lin-gi,
 csa-li—me-se, önts, tölts, ronts, rejts, hajts, két-
 ség, ment-ség, szent-ség, vad-ság, sza-bad-ság,
 bo-lond-ság, csil-log, csil-lag, szűk csiz-ma, mély
 csend, csil-la-gos ég, pré-mes kucs-ma, da-los
 pa-esir-ta, drá-ga kincs.

cin-cog-nak az e-ge-rek, nincs itt-hon a macs-ka.
 jó sza-kács rit-kán hal meg é-hen. ko-vács nem
 so-kat ér fuj-ta-tó nél-kül. a sze-ren-csé-nek is
 van fér-ge. cin-ke csi-pog a nád a-latt. csó-ri
 csu-ká-nak nincs má-ja. eb se rá-gó-dik cson-
 ton, ha hús-ra ta-lált. leg-jobb sza-kács az éh-ség.
 cif-ráz-za, mint macs-ka az ug-rást. a-hol nincs,
 ott ne ke-ress. gyí te fa-kó, gyí te szür-ke! gyí

két lo-vam, fus-sa-tok! mi-lyen ál-dott két csi-
kó ez: e-gyik sem kér ab-ra-kot. csir-kém csi-
peg: csíp, csíp, csíp! csíp-nék, csíp-nék, de nincs
mit. csen-des csi-ga csi-no-sit-gat ki-csi há-zacs-
ká-ján. ko-vács, ko-vács, ka-la-pács, ki-sült-e
már a ka-lács? no ta-láld ki: van-e kü-lönb-ség
ci-ca és macs-ka kö-zött? mi-kor gi-dó a kecs-
ke? mi-kor csi-kó a ló? olyan-e a gyík, mint a
milyen a csík?

*csi-pi csó-ka var-jú vág-ja
hol-ló ko-pá-csol-ja.*

*csi-pi csó-ka, csi-pi csó-ka
ho-vá lett a ró-ka?
var-jú vág-ta
ka-kas pa-ran-csol-ta.*

*ny
íny, szárny, árny,
ár-nyék, nyil, nyel,
nyel-vel, nyelv-vel,
nyer, nye-re-ség, nye-
re-mény, re-mény.*

ny

íny, árny, lány, hány,
 lény, fény, köny, nyul, nyíl, nyom,
 nyer, nyár, nyak, nyáj, nyüg, nyúz,
 enyv, könyv, nyuszt, nyest, szenny,
 menny, nyelv, nyolc, a-nyag, bá-nya,
 fé-nyes, sö-vény, re-mény, nya-ral,
 nyí-las, nyú-lik, nö-vény, to-rony, a-rany, bá-
 rány, ár-nyék, eny-ves, fös-vény, szuny-nyad,
 köny-nyebb, fény-lik, köny-nyű, tu-do-mány,
 ha-la-vány, sü-te-mény, bi-zo-nyít-vány.

nyi-feg—nya-fog, nyal—fal, té-len—nyá-ron,
 menj, szánj, o-sonj, ret-tenj, nén-je, ro-hanj,
 nyel, nyel-vel, nyelv-vel, köny, köny-nyű, köny-
 vel, könyv-vel, fé-nyes csil-lag, sű-rű sö-vény,
 eny-ves ke-zű, he-nyé-lő pász-tor, csil-lo-gó
 köny, nya-kas kecs-ke.

el-nyer-te az eg-ri ne-vet. ha ma-gyar ke-nye-
 ret e-szel, be-csüld meg a ma-gyart. he-nyé-lés
 a go-nosz-ság gyö-ke-re. hol ha-rag a nyer-tes,
 ott vesz-tes a nyu-ga-lom. a meny-nyi fej, any-
 nyi ész. a-rany sár-ban is csak a-rany. a ke-
 nyér sül-ve jó. fös-vény-nél nincs vé-tek. a-hány
 ház, any-nyi szo-kás. he-nyé-lő gaz-dá-nak ál-

mos a bé-re-se. a-mi-lyen a pász-tor, o-lyan a
 nyá-ja. szelid, mint a bá-rány. fé-lénk, mint a
 nyúl. a-nyám, a-nyám, é-des a-nyám! mess ke-
 nye-ret, szé-les ka-réjt, jól ne-ki e-resz-szed a
 kést! kút kör-nyé-két ke-rül-jé-tek, gyer-me-
 kek! kút ká-vá-ról két kis bé-ka be-e-sett, két
 nap-ja már á-zik fá-zik ki-bre-keg: kút kör-
 nyé-két ke-rül-jé-tek gyer-me-kek. sár-ga cse-
 rép-csen-gő cseng a csi-kós csi-ka-ja nya-kán.
 jó nyárjár rá-jok. no ta-láld ki: más-e a bor-jú,
 mint a bor-nyú? mit rág a nyú-lacs-ka? hány
 bá-rány van egy a-kol-ban?

tök-tök, diny-nye,
 bok-ros diny-nye,
 zöld le-ve-le,

pi-ros bo-ra,
 bor-hor-dó-ja,
 a-ki tud-ja

meg ne mond-ja
 én tu-dom, jól tu-dom,
 meg se ta-ga-dom.

ty
 korty, konty, ponty,
 ko-tyog, ku-tya, küt-
 ja, bánt-ja, bá-tya,

báty-ja, ba-tyu, sü-
työl, süty-kös, a-tya,
ad-ja, a-tyák, a-gya,
ad-ják, a-tyát, aty-ja,
a-gyát, petty, begy,
pety-tyes, be-gyes,
hat tyúk, hatttyúk,
haggyjuk.

ty

ponty, pinty, konty, korty,
 fütty, petty, tyúk, tyüh! ke-tyeg,
 fá-tyol, bá-tya, ku-tya, ko-tyog, po-tyog,

ro-tyog, fü-työl, ba-tyú, sza-tying, os-
 tya, poty-ka, hor-tyog, plety-ka, fütty-
 kös, kár-tya, hár-tya, hety-ke, kez-tyú,
 gyer-tya, szity-tya, haty-tyú, csen-ge-tyú, sar-
 kan-tyú, pi-tyó-ka, pitty-pa-latty, vi-tyil-ló, gyé-
 kény, sza-tyor.

kó-tya—ve-tye, ütty—füttty, pi-tyeg—po-tyog,
 mi-tyeg—mo-tyog, fitty-fi-ritty, ront-ja, bont-ja,
 oszt-ja, ku-tya, kút-ja, bá-tya, bánt-ja, a-tya,
 ad-ja, a-tyák, ad-ja, ad-ják, hat tyúk, haty-
 tyúk, hagy-juk, ke-tye-gő ó-ra, hety-ke le-gény,
 pen-gő sar-kan-tyú, pety-tyes tyúk, ha-mis ku-
 tya, hó-fe-hér haty-tyú.

fá-tyol-lal tör-lik a se-bet. szol-gál a gyer-tya,
 de ma-gát meg-e-mész-ti. hi-á-ba für-dik a csó-
 ka, nem lesz haty-tyú be-lő-le. ne le-gyen a
 csir-ke o-ko-sabb a tyúk-nál. még a tyúk is ki-
 ka-par-ja a föld a-lól. a-kár eb, a-kár ku-tya.
 tyú-kom mond-ja: koty, koty, koty, gaz-da-
 asz-szony gon-dos-kodj! azt is mond-ja: kot-
 ko-dács, min-den nap-ra egy to-jás. jobb egy
 lúd-nyak tyúk-nyak-nál. két kő-kút kö-rül két
 kis tyúk ke-rül. no találj ki: hol van az ő a-gya?
 hol van az ő aty-ja? hát az e-sőt ki ad-ja? van-e
 az ól-ban hat tyúk? van-nak-e a tó-ban haty-
 tyúk?

ég a gyer-tya,
 ha meg-gyújt-ják,
 mi-kor a sor tán-cot jár-ják,

jár-jad, jár-jad
 víg ka-to-na,
 hadd ví-gad-jon
 ez az út-ca!
 ez az út-ca,
 de szép út-ca,
 már-vány-kő-ből
 van ki-rak-va.

a-zon sé-tál
 egy ka-to-na,
 ta-lán bi-zony
 a-tyám-fi-a!
 hogy-ne vol-na
 a-tyám-fi-a,
 mi-kor é-des
 a-nyám fi-a.

rs

rixs, roxs, da-ráxs,
pa-ráxs, rsir, rsák,
rsel, rsúp, ró-rsa,
roxs-da, törxs, tör-
rsök, dör-rsöl, dé-
rsa, güxs, gu-rsaly,
rsi-nór, rsi-nó-rox.

ZS

rízs, rozs, gúzs, törzs,
 pajzs, paizs, zsák, zsir, zsold,
 zseb, zsong, pezsg, da-rázs, ró-zsa, má-
 zsa, zse-bel, zsi-zsik, gu-zsaly, zsi-nór,
 zsi-neg, mo-zsár, zsá-moly, zsi-valy,
 nyü-zsög, rő-zse, pezs-gő, vizs-la, vizs-
 gál, zsin-dely, zsem-lye, hor-zsol, zsol-dos, tör-
 zsök, dör-zsöl, rozs-da, mu-zsi-ka, zsib-vá-sár,
 zsen-di-ce, da-rázs-fé-szek.

nyü-zsög—pe-zseg, zsong—bong, ho-zsan-na!
 zseb, seb, rozs-dás, ros-tál, zsir, sir, sír, per-
 zsely, per-sely, find-zsa, lánd-zsa, dzsi-da, han-
 gos mu-zsi-ka, te-le zseb, a-rany zsi-nór, vi-zes
 dé-zsa, zöld pá-zsit, zsu-go-ri a-tya-fi.

ü-res zseb-bel ne menj a vá-sár-ra. da-rázst ne
 szur-kálj! a zsák meg-lel-te a ma-ga folt-ját.
 a kas né-pe zsong—bong. a-ki ró-zsák-kal ve-ti
 á-gyát, al-kud-jék a tö-vi-sek-kel is. zsák-ban
 macs-kát á-rul. pa-rázs-ban ka-par. ke-rek ez a
 zsem-lye, nem fér a zse-bem-be. vál-la-mon
 a zsá-kom, zsá-kom-ban a má-kom, má-kom-
 ban a rá-kom, ki-vág-ta a zsá-kom, ki-hul-lott
 a má-kom, o-da lett a rá-kom!

szél-nek be-szél. szé-na-e vagy szal-ma? szép szó nem ke-rül pénz-be. szép-ség és gaz-dag-ság, ha-mar mú-ló jó-szág. rest két-szer fá-rad, fös-vény két-szer költ. te-le töl-ti zsák-ját, meg nem kö-ti száját. nem szúr meg a ró-zsa, ha-nem a tö-vi-se. zsi-ros zacs-kó-ban van az e-sze. zseb-ben mu-tat fü-gét. zsi-vány-nak hossz-szú a ke-ze, eny-ves az uj-ja. ci-ne-gé-nek kó-ró a nyár-sa. a ha-zu-gok cér-ná-ja gyenge. csir-ke esi-pog a nád a-latt. csil-log a sze-me, mint a macs-ká-é. gya-ko-ri e-sés-sel a ki-csi csepp is lyu-kat ver. kit a ki-gyó meg-mar, még a gyik-tól is fél. lyu-kas ru-há-nak tű az or-vo-sa. nem e-szi meg eb a ma-ga köly-két. ne-vet, mint a pék ku-tyá-ja a zsem-lyé-re. nya-ká-ba ve-szi a vi-lá-got. nyi-ko-róg, mint a köl-dust a-lyi-gá-ja. ügye-fo-gyott em-ber. no ta-láld ki: hol van a zseb? hol van a seb? ho-vá tesz-szük a zsirt? ho-vá ás-suk a sirt? hasz-nos-e a rozs-da. hát a ros-ta?

mi zö-rög az úton?

sze-kér.

mi van a sze-ké-ren?

zsák.

mi van a zsák-ban?

liszt.

mi van a liszt-ben?

kor-pa.

mi van a kor-pá-ban?

a-pám sza-kál-la.

mi van a-pám sza-kál-lá-ba?

csen-gety-tyű.

hát ab-ban a csen-gety-tyű-ben?

bü-tü, bü-tü, bü-tü.

*a, á, b, c, cs, d,
e, é, f, g, gy, h, i, í,
j, k, l, ly, m, n, ny,
o, ó, ő, ō, p, q, r,
s, sz, t, ty, u, ú, ü,
ű, v, x, y, z, zs.*

a, á, b, c, cs, d, e, é, f, g, gy, h, i, í,
j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ő, ō, p, q, r,
s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, x, y, z, zs.

MÁSODIK RÉSZ.

Nagy betűk.

*v V
v V V, Vilma,
Vince, Vilmos,
Vendel, Vencel.
Vasárnap font fonal.*

V

Vin-ce, Vil-mos, Vil-ma,
Ve-ro-ni-ka, Ven-del. Vin-ce jó fi-ú.
Vett ne-ki any-ja szép ké-pes köny-
vet. Volt ben-ne ci-ca, a-ki e-ge-ret fog.

Volt te-hén, a-me-lyik a bor-ját szop-
tat-ta. Víz-s-la ku-tya is volt ben-ne.
Vin-ce na-gyon ö-rült a könyv-nek. Vi-gyá-
zott is re-á. Va-sár-nap min-díg é-des any-já-
val e-gyütt né-ze-get-ték. Volt is é-des any-
já-nak ma-gya-ráz-ni va-ló-ja e-lég. Va-ló-sá-
gos ö-röm volt, mi-kor meg-ér-tet-te. Vin-ce
így lett jobb és o-ko-sabb.

*Vér nem vá-lik víz-zé. Ve-szett fej-szé-nek nye-le
for-dul. Vi-lá-gos mint a vak ab-lak. Va-kok közt
san-da a ki-rály.*

u U ü Ü, ü Ü
u ü U U Ulrik,
Ulrika, Udvöske.
Uti laput tett a talpa
alá. Urak kérése paran-
csolat.

U Ú Ü Ű

Ü-gek, Üd-vös-ke, Ul-ri-ka. U-gyan mi-ért sír Ve-ro-ni-ka? Ü-gyet-len volt. Ü-veg e-dény volt ke-zé-ben, le-ej-tet-te. Vé-ge van! el-tö-rött. U-no-ka-hu-ga lát-ta, mi tör-tént. U-tá-na si-et. „Ve-ro-ni-ka, ne sírj!“ mond-ja ne-ki. „Vallj a macs-ká-ra! Üs-sék azt!“ „Un-dok ha-zug-ság vol-na!“ vá-la-szolt a sí-ró le-ány. „U-tá-lom a ha-zug-sá-got!“ Úgy tett, a-hogy szí-vé-ben é-rez-te. Ü-res kéz-zel ment any-ja e-lé és ő-szin-tén mond-ta meg az i-gaz-sá-got. Vaj-jon any-ja meg-bo-csáj-tott-e?

Úgy él, mint a kis ki-rály. Ü-res hor-dó job-ban kong. Ú-ti la-put kö-tött a tal-pá-ra. Ut-nak, szó-nak nin-csen vé-ge.

Új kő-kút kö-rül fut, kö-rül raj-ta i-reg—fo-rog sár-ga tol-lú kur-ta far-kú tar-ka tyúk.

o O ó Ö ö Ő ő
 O Ottó, Orbán.
 Oszkár, Ödön.

Olcsó husnak hig a leve.
 Ökör iszik kelve, ember
 barátságért. Összesügnak,
 mint a fáradt lovak.

O Ó Ö Ő

Ot-tó, Ö-dön, Ol-ga,
 Osz-kár, Or-bán. O-lyan nagy
 fész-ke-t é-pí-tett a gó-lya! Ö-ten is be-
 fér-tek vol-na. O-da ve-tő-dik a kis ve-

réb. „Óh ked-ves gó-lya! en-gedj ne-
kem kis he-lyet fész-ked mel-lett!“
mond-ja a gó-lyá-nak. „Ö-rö-mest a-dok he-
lyet!“ fe-lel a gó-lya. „Ö-riz-ni is fog-lak. Van
itt hely ket-tő-nek!“

Ott ma-radt a ve-réb. Úgy él-tek e-gyütt, mint
a jó ba-rá-tok. Ö-rül-jön a nagy, ha a ki-csin
se-git-het.

Ok-kal mód-dal sok-ra mégy. O-kos en-ged.
Ó-ra, ó-ra, fa-li ó-ra, hal-lod-e, hogy int a jó-ra?
O-lyan ma-dár na-gyon rit-ka, ki-nek ked-ves
a ka-lit-ka.

O! O! O! ke-rek tó!

bujj ki kí-gyó a fü-lem-ből.

*cs H cs Hs
cs H H, Holtán,
Hsolt, Holti,
Hsigmond, Hsiga.
Hörög, mint a macska
az üres katlanban.*

Z Zs

Zsig-mond, Zol-tán,
 Zsu-zsi, Zsó-fi. „Zsu-zsi le-á-
 nyom! itt van öt fil-lér. Zöld-ség kell
 a le-ves-be, hozz ér-te a né-ni-től.“
 Zsu-zsi fog-ta a pénzt és el-si-e-tett.
 Út-köz-ben ta-lál-ko-zik egy ö-reg em-ber-rel.
 Va-la-mit kért tő-le az ö-reg. Zse-bé-be nyúlt
 Zsu-zsi-ka. O-da-ad-ta az öt fil-lért az ö-reg em-
 ber-nek. Zöld-sé-get is ho-zott az any-já-nak,
 mert a né-ni a-dott né-ki hi-tel-be. Ó-zson-na
 pén-zé-ből fi-zet-te meg a jó le-ány-ka az a-dós-
 sá-got.

*Zsák-ba macs-kát nem á-ru-lunk. Zab-ba men-
 nek a lo-vak. Za-va-ros-ban ha-lá-szik. Za-bos ta-
 risz-nyá-val fog-ják a vad csi-kót.*

c C cs Cs
Cézár, Csongor.
*Csak az a „ha” ne vol-
 na. Csak úgy ri’ ki ke-
 zéből a munka. Csendes.*

C Cs

Ci-li, Cson-gor, Cé-zár.

Ce-ci-li-a ren-de-sen jár az is-ko-lá-ba. O-da-ér-ve he-lyé-re ül. Csen-des Csa-cso-gást cse-ve-gést nem sze-ret. Vi-gyáz a ta-ni-tó né-ni be-szé-dé-re. O-ko-san fe-lél, ha kér-de-zik. Csen-ge-tés-kor nem to-la-ko-dik ki-fe-lé. Ci-li-ke az ut-cán is szé-pen vi-sel-ke-dik. Ott-hon sem pa-nasz-kod-nak re-á. Zsuzs-ka, kö-vesd a Ci-li-ke pél-dá-ját!

Csur-gott méz-ből sem jó a sok. Csa-csi-ból lesz a sza-már. Cif-ra, mint a pá-va. Csó-ka csó-ká-nak nem váj-ja ki a sze-mét.

*Csi-ga, bi-ga gye-re ki,
ég a há-zad i-de ki;
ha nem hi-szed, te-kints ki,
majd meg-lá-tod i-de-ki.*

a A á Á
Al A, Aranka,
Anna, Antal,
Adám, Aladár.
Amit ma megtehetsz,
ne halaszd holnapra.
A te neved csitt!

A A

An-na, Ál-mos, Á-dám,
 Ág-nes, An-tal, A-ran-ka, A-la-
 dár, Á-kos, A-má-lia.

I.

Ősz-re járt az i-dő. A fecs-kék a temp-lom tor-nya kö-rül gyü-le-kez-tek. Azt ha-tá-roz-ták, hogy vi-lág-gá men-nek. A-zon-ban még egy-szer kö-rül-röp-köd-ték ked-ves fa-lu-ju-kat. Ut-ra kel-tek. An-dor csak né-zi az ab-lak-ból. Ott lát-ja a ma-ga fecs-ké-jét is. Az ab-lak fö-lött volt a fész-ke. Cso-dál-koz-va néz-te An-dor, mi-kor ki-csi-nye-ite-tet-te. Ű-res már a fecs-ke-fé-szek! An-dor el-szo-mo-ro-dott. Va-la-me-lyik na-pon az a-pa be-hoz egy fecs-két. A paj-tá-ban ta-lál-ta. O-da rej-tő-zött a sze-gény ál-lat. O-lyan gyön-ge, o-lyan be-teg volt a sze-gény pá-ra, hogy a töb-bi tár-sa-i-val nem köl-töz-köd-he-tett el.

II.

An-dor a szo-bá-ban tar-tot-ta. Á-pol-ta, gon-doz-ta a fecs-két. A szo-bá-ban élt a fecs-ke. A-lig győz-te a sok jó é-telt. Az i-dő telt, mult. Vé-ge a tél-nek. Csi-cse-reg-nek, fi-cse-reg-nek a fecs-kék. An-dor fecs-ké-je is meg-jött. „Visz-sza-a-dom sza-bad-sá-go-dat“, szólt An-dor a meg-gyó-gyult fecs-ké-hez. Ab-la-kot nyi-tott. A fecs-ke ki-re-pült töb-bi tár-sa-i-hoz. A-zon-ban gyak-ran el-el-lá-to-ga-tott An-do-rék-hoz. Víg é-nek-kel há-lál-ta meg a jó-té-te-ményt. A-ki más-nak ver-met ás, ma-ga e-sik be-le. A-mit vég-hez vi-hetsz még ma, ne ha-lasz-szad

azt hol-nap-ra. A-hány ház, any-nyi szo-kás.
 Az i-gé-ret szép szó, ha meg-ad-ják úgy jó.
 Az e-gész-ség í-zét a be-teg-ség ad-ja meg.

Á-gok, vá-gok fát,
 de mi-cso-da fát?
 ré-gi re-kety-tyét.

A mi ci-cánk férj-hez a-kar men-ni,
 a szom-széd-é el a-kar-ja ven-ni,
 é-des ci-cánk, ne hagyj itt ben-nün-ket,
 ki fog-ja] meg a mi e-ge-rün-ket.

n. N m M
Ny. M. Nándor,
Nyitra, Miklós,
Mihály, Mariska.
Nyakas ember. Nem

*éri fel ököllet. Mézes
madzag. Mézes-mázos
beszéd.*

N Ny M

Nán-dor, Mik-lós, Ma-
ris-ka, Mi-hály, Már-ton, Mar-ci,
Má-tyás, Mar-git, Na-ni-ca.

Ma-ris-kám, hall-gass csak i-de! Vi-gyázz te is, Mi-si-ke! Még a Nán-dor-nak sem árt, ha figyel. Mert én me-sét mon-dok. A macs-ká-ról meg az e-gér-ről szól a me-se. Na-gyon ra-vasz volt a macs-ka. Az e-gér pe-dig i-gen os-to-ba volt. Mi-lyen szí-nű volt a macs-ka? Mint-ha csak a tén-ta-tar-tó-ba már-tot-ták volna, o-lyan fe-ke-te. Nyú-lánk tes-tén egy szál fe-hér szőr sem a-kadt. Az e-gér az meg szür-ke volt. A macs-ka é-rez-te, hogy a lyuk-ban e-gér van. Nyá-vog-ni kez-dett. „Mi-jó, mi-jó“ mon-dá a kis e-gér-ké-nek. „Ne hall-gass a ra-vasz macs-ká-ra!“ in-té é-des any-ja. Nem hall-ga-tott az any-já-ra, még-is ki-ment. Nem is néz-het-te meg a macs-ka for-má-ját, már rá-ug-rott. Meg-ra-gad-ta, meg-et-te.

Nem mind a-rany, a-mi fény-lik. Ma-da-rat
 tol-lá-ról, em-bert ba-rát-já-ról is-me-rünk meg.
 Min-den kez-det ne-héz. Min-den-ki a ma-ga
 há-za e-lőtt sö-pör-jön. Né-ma gye-rek-nek
 any-ja sem ér-ti sza-vát. Meg-halt Má-tyás
 ki-rály, o-da az i-gaz-ság.

*Var-ju, var-ju, vak a-pád,
 Varr-jál ne-kem kis csiz-mát,
 Majd meg-a-dom az á-rát.*

*Macs-ka, macs-ka mit fog-tál?
 e-ge-ret.
 Mi a ne-ve?
 Zsu-zsi-ka.*

*G G gy Gy
 Gábor, Gizella,
 Gáspár, György,
 Györgyike, Gergely.
 Gond bántja a szívet.*

G Gy

Ger-gely, Gé-za, Gyu-ri,
Gi-zel-la, Gá-bor, Gyu-la, Gás-
pár, Gyön-gyi-ke.

Gyu-ri-ca lec-két ka-pott fel. Ver-si-két kel-lelt vol-na meg-ta-nul-ni-a. A-zon-ban jött a Gá-bor, el-men-tek ját-sza-ni. Gyu-ri-ca fut-ko-sott, ug-rán-do-zott. Zse-bé-ben volt a köny-ve. A vers nem jött ki be-lő-le. Nem má-szott Gyu-ri-ca fe-jé-be. Mi-kor be-es-te-le-dett, ha-za ment. Gyom-ra kor-gott. Meg-va-cso-rá-zott, le-fe-küdt. Gon-dolt a ver-si-ké-re is. Ván-ko-sa a-lá dug-ta a köny-vet, rá-fe-küdt. Ál-má-ban sem ment a vers a fe-jé-be. Nyolc ó-ra-kor bent volt az is-ko-lá-ban a kis Gyu-ri. Gör-be lett a köny-ve, kaj-la min-den lap-ja. Csak-hogy a ver-si-ke még sem ma-radt a fe-jé-ben. Gondold csak: Mind a-hány gyer-mek csak volt, az fel is mond-ta a lec-két. Úgy tud-ták mint a víz-fo-lyás. Gyu-ri-ca pe-dig — no egy ár-va kukk nem sok, any-nyit sem tu-dott. Gyu-ri-ca i-rult—pi-rult. Nem mert a ta-ní-tó sze-mé-be néz-ni. Csak hadd szé-gyel-je ma-gát!

Gazt vet-ni nem kell. Gaz-dag-ság még nem
bol-dog-ság. Gya-log-szer-rel jár. Gyen-ge az
e-sze. Gyen-ge lá-bon áll. Gyöngy é-le-te van.

Gó-lya, gó-lya, gi-li-ce
Mit vi-szel a szád-ba?
sző-röcs-két, sző-röcs-két.
Mi-nek az a sző-röcs-ke?
szi-tát szö-vö-get-ni.

e E é É
Erzsike, Etelka,
Erzsébet, Emma,
Endre, Elek, Eva.
Ehes lónak szabon jár az
esze. Eső után köpenyeg.
Eppen a számból vette ki.

E É

E-tel, El-ek, É-va, Er-nő,
Er-zsé-bet, End-re, Em-ma, E-le-
mér, E-de, El-vi-ra.

Egy-szer volt, hol nem volt, volt egy jó ember. An-nak meg volt egy szép csi-kó-ja. Ez a csi-kó az is-tál-ló-ban élt. E-gész is-ten-ad-ta na-pon he-nyélt, e-vett—i-vott. Meg-un-ta a jó é-le-tet. E-gyet gon-dolt. El-sza-kí-tot-ta a kö-te-let, mely a já-szol-hoz kö-töt-te. Meg-sző-kött. E-lő-re vág-ta-tott. Ár-kon, bok-ron ke-resz-tül i-ra-mo-dott. Vég-re egy er-dő-be ért. Ott jó fű ter-mett. Gyö-nyö-rű-ség-gel ro-pog-tat-ta. Épp ar-ra pa-tak folyt. Ab-ból ol-tot-ta szom-ju-ságát. É-le-te csu-pa ör-öm volt. Csak-hogy nem so-ká-ig tar-tott ez a gyöngy-é-let. Nyár és ősz el-mult. El-her-vadt a fű. A pa-tak vi-ze be-fa-gyott. É-hes volt a csi-kó, szom-jas is. Mi-kor pe-dig hó ta-kar-ta a föl-det, még le-he-ver-ni sem tu-dott. A víg na pok u-tán na-gyon szo-mo-rú na-pok kö-vet-kez-tek. Gaz-da bá-csi!

Ve-zesd visz-sza a csi-kót az is-tál-ló-ba!

Em-ber a tal-pán! É-tel, i-tal, á-lom, szük-sé-ges e há-rom. „E-le-get dol-go-z-tam“ mond-ja a

rest. El-ve-szett be-csü-le-tet nem ta-lál-ni meg
a bo-kor-nál. Ég-re kö-vet ne dobj, mert fe-
jed-re hull.

Egy, ket-tő a
Ga-la-go-nya-fa,
A-ki tí-zig el nem ol-vas,
Ci-ca le-gyen a!

S I sz Sz
Sámuel, Samu,
Sarlotha, Sári,
Sándor, Szemere.
Sok szakács elsőre a le-
vest. Szájába rágta a szót.
Szépről szépen szoktak beszélni.

S Sz

Sa-rol-ta, Sa-mú, Sá-mu-
el, Sá-ri, Sán-dor, Sze-me-re, Si-
mon, Szi-do-ni-a.

E-sett a hó. Sán-dor e-lő-húz-ta szán-ká-ját.
Szán-káz-ni a-kart men-ni. „Saj-ná-lom fi-ac-s-
kám“, mond az any-ja, „nem me-hetsz, mert
kö-högsz. Szedd az or-vos-sá-got! Gyó-gyulj
meg, az-tán majd mu-lat-hatsz“. Sán-dor visz-
sza-tet-te a szán-kát. Szed-te az or-vos-sá-got.
Nem duz-zo-gott. Sőt ö-rült, hogy any-ja úgy
gon-dos-ko-dik ró-la. Szí-ve-sen en-ge-del-mes-
ke-dett ne-ki. Nem is bán-ta meg so-ha-sem.

Sok ki-csi sok-ra megy. Száz szó-nak is egy a
vé-ge. Szép szó el-len-sé-get is meg-bé-kít. Sze-
gény em-ber szán-dé-kát bol-dog Is-ten bír-ja.
Sze-mes-nek áll a vi-lág, vak-nak a-la-mizs-na.

Sok be-széd-nek sok az al-ja.

*Se-re-gek u-ra
be-teg a Sá-ra,
ki süt ke-nye-ret
a gye-re-kek-nek.*

l L, ly Ly
László, Laci,
Lőrinc, Lajos,
Lujza, Lídia.
Lóhalálában siet. Las-
san járj, tovább érsz.
Legjobb az egyenes út.

L Ly

Lász-ló, La-ci, Lő-rinc,
 La-jos, Luj-za, Li-di-a, Lá-zár,
 Le-ó, Li-pót, Li-la.

La-ci sze-re-tett gaz-dál-kod-ni. La-pát-ját, á-só-ját, ka-pá-ját min-díg ma-gá-val hur-col-ta. Lé-pé-sek-ke-l mér-te ki az ud-vart. „Za-bot i-de ve-tek. Ár-pát meg o-da. Ez ma-rad bú-za-

föld-nek. A-mab-ba ro-zsot ve-tek.“ Lyu-kat á-sotta cse-resz-nye-fá-nak. Al-ma-fa-ma-got dugott a föld-be. So-ha sen-ki nem lá-tott ná-la szor-gal-ma-sabb gaz-dát. Nem volt ám lus-ta a ta-nu-lás-ban sem! Lec-ké-jét min-díg tud-ta. Gaz-dá-nak nem csak ke-zé-re, de e-szé-re is szük-sé-ge van. Légy ne-kem is paj-tá-som, La-ci-ka!

Leg-na-gyobb kincs az e-gész-ség. Le-ves-hez va-ló a ka-nál. Ló-gat-ja az or-rát. Lép-re ment. Lus-ta ló-nak kor-bács az ab-rak-ja. Len-cse, bor-só, ká-sa, mind is-ten ál-dá-sa.

Li-bus-ká-im, li-bus-ká-im jer-tek ha-za!
Nem me-gyünk. Mi-ért? fél-ünk. ki-től?
far-kas-tól.

i j j j
Imre, István,
Ilonka Ilona,
János, József.
Iskolakerülő, kenyérvész

*tegető. Ismerik, mint a
rossz pénzt.
Tő tettért jót várj!*

I J

I-lo-na, Im-re, I-lon-ka,
Já-nos, Ist-ván, Jó-zsef, Jó-zsa,
I-da, Ir-ma, I-rén, Jan-ka.

Jó-zsi-ka a fű-ben ül. Szü-le-i ott dol-goz-nak a kö-zel-ben. A hű ku-tya ő-r-zi Jó-zsi-kát. Úgy vi-gyáz re-á-ja, mint a sze-me fé-nyé-re. Jaj len-ne an-nak, a-ki bán-ta-ná! Egy-szer csak jó il-lat ter-jed Jó-zsi és a ku-tya kö-rűl. Il-lat, il-lat, é-des il-lat! Vaj-jon mi-cso-da jó-fé-le il-lat az? Jó-zsi hát-ra for-dul. A-nyács-ká-ja te-jet ho-zott ne-ki. „É-hes vagy, ked-ve-sem?“ Jó-zsi-ka na-gyot bó-lin-tott fe-jé-vel. I-gen é-hes. „Itt van hát a te-jecs-ke, ka-na-lazz be-lő-le, é-de-sem!“ „Jó ét-vá-gyát Jó-zsi-ka!“ ki-ált ne-ki a bá-rány-fel-hő. „Íz-lik a te-jecs-ke?“ kér-di tő-le a tü-csök. Íz-lelt ne-ki. Egy-két ka-nál-lal a-dott a ku-tyá-nak is. Ju-tott a tü-csök-nek is a te-jecs-ké-ből. Még a fű is ka-pott be-lő-le. Jó fi-úcs-ka volt Jó-zsi-ka. Még a ma-da-rak is ne-ki é-ne-ke-l-tek.

Jobb ma egy ve-réb, mint hol-nap egy tú-zok.
In-kább két-szer kér-dez-ni, mint egy-szer bot-la-ni. Jó tett-ért jót várj! Jám-bor szü-lék-nek is van gyak-ran fes-lelt fi-uk.

*Jer-tek ha-za li-bus-ká-im! Nem me-rünk. Miért?
Or-das far-kas kert a-latt! Mit csi-nál? Mos-dik.
Mi-be tö-rül-kö-zik? A gu-bás far-ká-ba.*

*h H
H. Hermina,
Hermin, Henrik,
Hirharang. Hevet-ha-
vat ígér. Hajszálnak is
van árnyéka. Hip-hop!
ott legyek, a hol akarom.
Hintó's kocsi, kenderhám,
Nevetséges egy szerszám.*

H

Hen-rik, Her-mi-na, Hu-gó, Hed-vig, Han-na.

Hi-deg volt. Hó és jég ta-kar-ta a föl-det. Hon-nan ve-gye-nek a sze-gény ma-da-rak en-ni-va-lót? Hát van-nak ám jó em-be-rek. Jó gyer-me-kek is van-nak. Li-li-ke min-den nap tesz az ab-lak pár-ká-nyá-ra ke-nyér-mor-zsá-kat. Ha ke-vés hull az asz-tal-ra, meg-told-ja a ma-gá-é-ból. Er-nő-ké-től ta-nul-ta. Ő a zsem-lyé-jé-ből is ad a ma-da-rak-nak. Hall-já-tok csak! mit tett ez a jó fi-u. Hát volt az Er-nő-ké-nek sok cuk-ra. Ha-zud-ni nem a-ka-rok, ha-nem húsz da-rab-ra te-he-tem. Most is ne-ki ho-zott az ap-ja, az any-ja, a nagy-any-ja, a bá-csi-ká-ja, né-ni-ké-je. Úgy-e sok cuk-ra le-he-tett? És ő nem e-vett ám egy-szer-re so-kat. Is-ten ment-sen! Hol is hagy-tuk el? I-gaz. Zsem-lyé-ből a-dott a ma-da-rak-nak. Ha-nem most már cuk-rot is a-jánlt fel ne-kik. Hadd e-gye-nek a ma-da-rak is cuk-rot!

Hol ló nincs, ott jó a sza-már is. Ha ad-tál, fe-lejt-sed, ha vet-tél, em-lít-sed. Hol Is-ten ő-riz, a pók-há-ló is kő-vár. Ha Is-ten ve-lünk, ki el-le-nünk? Ha szűk a kony-ha, min-den fa-lat jó í-zű. Hol-ló hol-ló-nak nem váj-ja ki a sze-mét.

Ha az Is-tent sze-re-ted,
 add visz-sza köny-ve-met;
 for-díts há-rom le-ve-let,
 meg-ta-lá-lod ne-ve-met.

r R
 Rózsika, Rózsa,
 Rudolf, Rezső.
 Rontom-bontom. Rá-
 jár a rúd. Rest kétszer
 fárad. Rend a lelke
 mindennek. Rossz em-
 beren a jó Isten sem
 segít.

R

Ro-zá-lia, Re-be-ka, Re-gi-na, Ró-bert.

Ró-ka ko-ma é-hes volt. El-ment ha-zul-ról é-lel-met ke-res-ni. Ment, men-de-gélt, hát egy tó-hoz ér-ke-zett. Ab-ban a tó-ban egy ka-csa úsz-kált. Ra-vasz gon-do-la-ta tá-madt. Rá-sze-di a ka-csát. O-da for-dul, szól-ván: „Ide jer te szép ka-csa, új-sá-got mon-dok.“ „Rossz a szád, ra-vasz a be-szé-ded, nem me-gyek!“ „Rá-fo-gás! én csak ja-va-dat a-ka-rom. Mu-ta-tok ha-lacs-kát, fér-ge-ke-t, még ku-ko-ri-cát is.“ „Ró-ká-nak nem hi-szek. Csal-fa min-den sza-va.“ Hi-vo-gat-ta, csa-lo-gat-ta a ró-ka a ka-csát. Hi-á-ba! Is-mer-te a ra-vaszt. Nem hitt ne-ki.

Ró-ka ko-ma é-he-sen som-poly-gott to-va.

Rest a toll-fosz-tás-ban is meg-sza-kad. Rossz em-ber, ki más-sal szem-be nem mer néz-ni. Rossz hír szár-nyon jár, a jó a-lig kul-log. Rossz szol-gá-nak nyel-ve a leg-fris-sebb tag-ja.

Ré-pa, re-tek, mo-gyo-ró,

Rit-kán rik-kant ko-rán reg-gel a ri-gó.

p P
Péter, Pista,
Pál, Pali.
Pitymallik. Pénzmag
ra tett szert. Pálnak
mondja, hogy Péter is
értsen belőle.

P
 Pál, Pé-ter, Pis-ta,
 Pan-na, Pi-ros-ka.

Pa-li a cse-resz-nye-fán állt. Mesz-sze ki-nyult
 egy pár fe-ke-te sze-mű cse-resz-nyé-ért. A lá-
 ba meg-csú-szott. Le-poty-tyant a vén fá-ról.
 Pu-ha fű volt a fa a-latt. Pa-li nem ü-töt-te meg

ma-gát. Ha-nem el-kez-dett gu-rul-ni, gu-rul-ni.
 Mert a fa szó-lő-hegy te-te-jén állt. Per-sze tet-
 szett Pa-li-nak ez a hem-per-gés. Gu-rult a vin-
 cel-lér haj-lé-ká-ig. Ott va-la-ki azt ki-ál-tot-ta:
 „Hopp!“ Pa-li fel-te-kin-tett. Pá-pa-sze-mes em-
 bert lá-tott. Öl-tö-ze-te fe-ke-te volt. Ha-ja is
 tiszt-ta fe-ke-te. Pa-li na-gyon meg-i-jedt. Pe-dig
 a fe-ke-te em-ber jó bá-csi volt. Szép me-sé-ket
 mon-dott a gyer-me-kek-nek. Nem kell mind-
 járt meg-i-jed-ni!

Pél-dát ad-ni jó-ság, ven-ni o-kos-ság. Pün-
 kös-di ki-rály-ság.

*Pap va-gyok,
 Pré-di-ká-lok,
 Nin-csen szé-kem,
 Csak úgy ál-lok.*

*Csi-nál-ja-tok,
 Ha van fá-tok.
 Ha nincs fá-tok,
 Ne áll-ja-tok.*

B B
 Bertalan, Berta,
 Berti, Borbála,
 Bálint, Béla.

B

Bá-lint, Ber-ta, Be-nő,
Bu-da, Bor-bá-la, Bar-na-bás,
Bé-la, Bó-dog, Ber-nát, Ba-lázs.

Bi-zony fáj a csa-csi-nak is, ha csú-fol-ják!
Hát hosz-szú a fü-le, szent i-gaz. Csak-hogy ő
ar-ról nem te-het! Volt a-zon-ban o-lyan szá-
már csa-csi, a-ki na-gyon szí-vé-re vet-te a csú-
fo-ló-dást. Bá-na-tá-ban el-ha-tá-roz-ta, hogy
kur-tá-ra vág-ja a fü-lét. Bor-bély-hoz ment.
Be-top-pan a bor-bély-hoz, mond-ja ne-ki:
„Vágj le a fü-lem-ből!“ Bez-zeg na-gyot né-zett
a bor-bély. „Csa-csi te, hi-szen én csak ha-jat
vá-gok!“ „Bá-nom is én; de ne-kem a fü-le-
met vág-d kur-tára!“ En-ged a bor-bély a sok
ké-rés-nek. Rö-vid-re vág-ja a csa-csi fü-lét.
Jön a kur-ta fü-lű szá-már a gyer-me-kek fe-lé.
Bá-mul-nak, cso-dál-koz-nak a gyer-me-kek.
Vég-re még job-ban ne-vet-tek a sze-gény
csa-csin.

Bot nem be-ret-va. Baj nél-kül egy em-ber sem
él. Bú-sul-jon a ló, e-lég nagy a fe-je. Bíz-va
bíz-zál.

*Bí-ró fi-a va-gyok,
Sen-ki-től se tar-tok.*

t T f F
 Tivadar, Tamás,
 Ferencz, Tülp,
 Tóni, Ferdinánd.
 Tejbe, vajba süröszti.
 Fogához veri a krajcárt.
 Tamás vagyok benne.
 Száll a szikra, fojt a füst;
 Fő a fürdő, forr az üst.

T Ty F
 Ti-ha-mér, Te-ré-zi-a, Ta-
 más, Tó-bi-ás, Ti-bor, Fe-renc,
 Fri-da, Fán-ni, Fá-bi-án, Fló-ra.

Ter-ka sze-ret-te a te-jecs-két. Tudta, ki ad-ja. Te-he-net lá-tott már. Fej-ni még nem lá-tott. Egy-szer meg-kér-te é-des any-ját, hogy az is-tál-ló-ba me-hes-sen. Lát-ni a-kar-ja, hogy fe-jik a Ris-kát. „Meg-néz-he-ted.“ Fut a lány-ka nén-je u-tán az is-tál-ló-ba. „Ho-vá sza-ladsz?“ kér-di a ka-kas. „Fe-jik a Ris-kát, azt né-zem.“ Tyúk is kér-di: „Mi-ért oly sza-po-rán, Ter-csi-ke?“ Fe-le-le-tet sem a-dott, úgy si-e-tett. Nén-je már ült a há-rom lá-bú kis szé-ken. Fe-jő-ke volt e-lőt-te. Ab-ba folyt a te-hén tő-gyé-ből a tej. „Nem fáj a Ris-ká-nak, mi-kor a tő-gyit húz-zák?“ „Lá-tod, mi-lyen jám-bo-ran e-szik.“ Ter-ka o-da ment a já-szol-hoz. Szé-nát tolt a Ris-ka szá-já-hoz. Azt mond-ta ne-ki: „Én a-dok ne-ked szé-nát, kor-pát, fü-vecs-két. Te meg adsz ne-kem é-des te-jecs-két.“ Te-le volt a fe-jő-ke. A né-ne le-ta-kar-ta kö-té-nyé-vel, úgy vit-te a kony-há-ba.

Töb-bet ész-szel, mint e-rő-vel! Fá-radt em-ber-nek é-des méz az ál-ma. Fe-le-dé-keny gyűj-tőt a tél hoz-za ész-re. Tö-rök, to-rok sok kárt tett az or-szág-ban. Tu-dat-lan-ság-gal egy szál-lá-son la-kik a go-nosz-ság. Tarts a sze-ren-csé-től, ha na-gyon hi-ze-leg.

*Vedd rád, paj-tás, a bun-dát, a bun-dát,
Fog-juk gön-dör bá-rány-kát,
Vi-gyük el az any-já-nak,
Főz-ze meg a fi-á-nak.*

Vi-gyünk ne-ki lisz-tecs-két,
 Főz-zünk ne-ki te-jecs-két,
 Menny-ből hoz-zunk fu-ru-lyát,
 Fúj-junk ne-ki szép nó-tát.

k K
 Katalin, Klára,
 Károly, Kálmán.
 Kinyílt a szeme.

K
 Ká-roly, Ka-ta-lin,
 Ke-resz-tély, Krisz-ti-na, Klá-ra,
 Ko-lozs, Kál-mán, Káz-mér, Kor-nél.
 „Ku-ku-ri-kú!“ ki-ált a ka-kas a ma-ga sze-
 mét-domb-ján. „Ku-ku-ri-kú!“ szól a szom-
 széd ka-ka-sa. „Hall-gass, te cér-na-tor-ku!“
 Meg-ha-rag-szik a szom-széd ka-ka-sa. Rá-

rö-pül a sö-vény-re. On-nan le a sze-mét-domb-ra. Ne-ki a nagy ka-kas-nak. Kez-dő-dik a vi-a-dal. „Ku-ku-ri-kú!“ „Ku-ku-ri-kú!“ Csi-pi, mar-ja, bö-ki, lö-ki az e-gyik ka-kas a má-si-kát. Tá-gi-ta-ni egy sem tá-gít. Mi lett a do-log-ból? Ká-rát val-lot-ta mind a ket-tő. Hul-lott a tol-luk. Vér cse-pe-gett a ta-ré-juk-ból. Még-is a szom-széd ka-ka-sa lett a vesz-tes. Szé-gyen-kez-ve som-poly-gott ha-za. Le volt győz-ve. Ma-radt vol-na ott-hon a ma-ga sze-mét-domb-ján.

Ki-nek szű-ken e-le-sé-ge, an-nak van jó e-gész-sé-ge. Ki mint vet, úgy a-rat. Ki ke-vés-sel be nem é-ri, sok-ra nem ér-de-mes.

*Mi bi-zony nem fé-lünk,
Kár nél-kül el-é-lünk.*

d D
Dániel, Dani,
Dávid, Dénes,
Dexső, Dorottya.
Drága konyha a patika.

Dülő falhoz ne támaszkodjál. Dül belőle a sző. Dolmányán a szabó parasztot nem hagyott.

D

Da-ni, Dé-nes, De-zsó,
Dá-vid, Do-roty-tya, Dá-ni-el.

Da-ni na-gyon sze-ret-te a gyü-möl-csöt. Tud-ta, hogy fán te-rem. Ki-mél-te is a gyü-mölcs-fá-kat. De a ma-da-ra-kat nem ki-mél-te. Fész-kü-ket fel-dúl-ta. Ki-szed-te a to-já-so-kat. A ma-da-rak szo-mor-kod-tak. Da-lol-ni nem volt ked-vök. El is vo-nul-tak Da-ni-ék gyü-möl-csös kert-jé-ből. Ma-dár he-lyett her-nyó la-kott a fá-kon. Ke-gyet-le-nül pusz-tí-tot-ták a gyü-mölcs-fá-kat. Nem is ter-mett egy ár-va

szem gyü-mölcs sem. Da-ni, mit esi-nál-tál?
 Úgy-e, most te szo-mor-ko-dol? E-zen-túl ki-
 méld a ma-da-ra-kat!

Do-log u-tán é-des a pi-he-nés. Dob-bal nem
 le-het ma-da-rat fog-ni. De-rű-re bo-rú.

*Hej, é-des ma-gya-rom, ma-gya-rom,
 Ne bús-la-kodj' o-lyan na-gyon,
 Fel-jön még a te vi-lá-god,
 Di-cső-sé-ged még meg-lá-tod.*

y Y
Ypsilanti.
(olvasd: Ipszilanti).

y Y
 Yp-si-lan-ti.

x X
Xaver,
(olvasd.: Kszaver).
Xerxes
(olvasd.: Kszerkszesz).

x X
 Xa-vér, Xer-xes.

Aa, Áá,
Bb, Cc, Cs cs,

D d, E e, É é,
 F f, G g, Gy gy,
 H h, I i, J j,
 K k, L l, Ly ly,
 M m, N n, Ny
 ny, O o, Ó ó, Ö ö
 Õ õ, P p, Q q,
 Qu qu, R r, S s,

Sz sz, Tt, Ty ty,
Uu, Ú ú, Ü ü,
Ű ű, Vv, Xx,
Yy, Zz, Zs zs.

A, Á, B, C, Cs, D, E, É, F, G, Gy, H,
 I, J, K, L, Ly, M, N, Ny, O, Ó, Ö, Ő,
 P, Q, R, S, Sz, T, Ty, U, Ú, Ü, Ű, V,
 X, Y, Z, Zs.

HARMADIK RÉSZ.

Elbeszélések, mesék, verses mesék, költemények.

1. Csali mese.

1. Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, a korpakazalokon is túlvan volt, az üveghegyeken innen volt: volt egyszer egy ember. Egyszer az ember kiment a fiával szántani. Szántanak, szántanak; egyszer csak így kiabál a fiú az apjának:

2. „Hallja kend, édes apám, találtam egy kulcsot.“

„Ejnye fiam, de jó volna, ha találnánk hozzá egy ládát.“

Avval aztán tovább szántanak.

Kis vártatva megint fölkiált a gyermek:

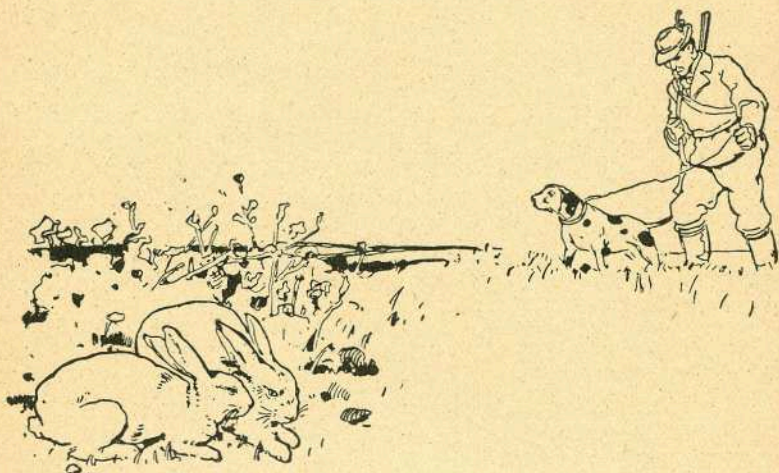
„Ehol-e, találtam egy ládát.“

3. Akkor aztán kinyitották: hát, uram fia! mi volt benne? egy rövidfarkú egér.

Ha ennek az egérnek a farka hosszabb lett volna, akkor a mesém is tovább tartott volna.

2. A kis nyulak.

1. „Mak-mak-mak!“ szólott az öreg nyúl a fiainak. „Gyertek csak a bokorból! Az erdő még ritka. A fának, bokornak még nincs lombja! Itt ránk akad a vadász. Menjünk a vetésbe!“

2. A kis nyulak mak-mak-mak! szerte széllyel szaladnak. Azt mondják, hogy „nem megyünk, az erdőben jobb nekünk.“

3. De bezzeg jó egy vadász, s éppen arra bogarász. Mellette egy nagy füles, majd megszakad úgy keres.

4. Meglátja az öreg nyúl, vesd el magad,

neki nyul! A kis nyúlak mak-mak-mak, még csak meg se mukkannak.

5. Lecsapják a fülüket, kimeresztik szemöket. Majd hogy földbe nem bujnak, féltükben úgy lapulnak.

6. Lapulnak, de hiába, meg vannak már találva. Kopó kutya nem volt rest, oda ugrott egyenest.

7. Szaglál, szaglál s ahol a! Szájában már a nyaka. Megszorítja a nyakát, a kis nyuszi kiabált.

8. Kiabált, hogy más-más-más! De mit ért a kiáltás? „Tarisznyába be vele, lesz belőle pecsenye!”

Kicsiny nyulak mak-mak-mak

Szót miért nem fogadnak!?

3. A kis gidó.

1. Egy öreg kecskének volt egy kis gidója, drága szemefénye, aranyos bimbója. Harmatba' fürdette, szélről is féltette, patak partján szedett lágy fűvel etette.

2. Nagyfogú farkasról mesélt neki sokat: elviszi a gidót, aki szót nem fogad. Viszi az erdőbe, hamm! bekapja ottan. „Hallod-e, hogy ordít most is a vadonban?”

3. Hallgatott a gidó a mesére szépen, kis fejét lehajtva éd's anyja ölében: „Úgy-e én jó vagyok? Nem visz el a farkas?“ — „Jó vagy, kis gidócskám, csak mindig rám hallgass!“

4. „Most pedig, fiacskám, megyek füvet szedni. Zárd be jól a závárt, be ne jöjjön senki. Játsszál addig itthon, de ki ne pillantgass! Ki ne nyisd az ajtót, ha zörget a farkas.“

5. Megy az öreg kecske, pillangós mezőre, már az erdő mellett fehérlik a szőre. S míg szedi a füvet ezüst patak partján, kopogtat a farkas, mint egy szelíd bárány:

6. „Gidócskám, gidócskám, gyönyörű gyöngyöcském. Hajnalban született cukros kiesi kecském. Eressz be, bocsáss be, aranyos szép szentem! Zöld erdőben fehér gyöngyvirágot szedtem.“

7. „Köszönöm jóságát, megköszönöm, bácsi! De a gyöngyvirágra nem vagyok kíváncsi. Édes anyám mondta, hogy be ne bocsássam. Tágasabb odaki, követem alássan.“

8. Jön haza a kecske, látja, hogy mi történt. Szalad batyujával a vadászhoz tüstént. Siet a vadász is, a farkast lelőtte, mert ez a kis család kedves volt előtte.

9. Úgy örül a kecske, ugrált a gidócska, tetézzve hullott rá édes anyja csókja. Harmatba fürdette, ölébe rengette, patak partján szedett lágy fűvel etette.

4. A libapásztor öreg néne.

1. Ejnye szedte-vette lúdja,
 Mindíg másfelé az útja!
 Nem hogy hazajönne szépen:
 Szerteszét bolyong a réten;
 Mindíg a vetésbe turkál,
 S messze-messze elbotorkál
 És az á szegény öreg,
 Aki csak boton tipeg:
 Holtra fárad minden este
 Amíg őket megkereste.

2. Várjatok, csak várjatok,
 Kósza-bóklász állatok!
 Ez a hangos gá-gá-gá,
 Ez sem tart ám már soká!
 Közeledik Márton napja,
 Az a „gá-gá-ját“ elcsapja.
 Tollatokat leveszik,
 Húshotokat megeszik, —
 Kisütik a hájakat.
 Pecsénye lesz májakat,
 Várjatok csak, várjatok.

5. Ne bántsát a másét.

1. Zöldelő fa, piros alma, a gyermeknek
 nincs nyugalma. Vágyik arra a szép fára, vásik
 foga az almára. „Csak utánam, jó pajtások, én
 mindjárt a fára mászok. Szép gyömölcse hull
 elétek, én megrázom, ti szedjétek!“

2. S oda mennek a hívásra, hull az alma mind egymásra. És feléjük, amint szedik, egy vén ember közeledik: „Gyermekek, hát ki kertében gazdálkodtok ilyen szépen? Ezt a fát itt ki ültette, hogy így zsongtok körülötte? Vagy máséban gazdálkodtok? Fiaim, hisz akkor loptok!”

3. A gyermekek hazamentek, szégyenleték, amit tettek.

6. A beteg kakas.

1. Beteg a kis kakas. Megharapta a gonosz kutya. Oda kucorgott a farakás mögé. Onnan még csak megmozdúlni sem tudott. A házban senki sem tudta a kis kakas baját. Ha ez így tartott volna, szegény kis kakasnak éhen kellett volna vesznie.

2. De a veréb meglátta a kis kakas baját. Ez volt a legjobb barátja. Elpanaszolja neki, hogy-mint járt. Megsajnálja barátját a veréb is. Elrepült meg visszajött. Elrepült meg visszajött. Mindíg hozott valamit. Hol szemecskét, hol férgescskét, hol meg valami morzsát. Láttátok volna, hogy esett neki mindezeknek a kis kakas. Nem csoda, mikor olyan éhes volt. Nem is tartott soká, a kis kakas újra egészséges

lett. Egész életében mindig emlegette a jószívű verebet. Ilyen hű barátja volt a kis kakas-kának.

7. Kipp-kopp! . . . Kipp-kopp! . . . Nyiss ablakot!

1. Kipp-kopp! Kipp-kopp! Nyiss ablakot!
*Szegény koldus madár vagyok.
 Sikolt a szél a kert alatt,
 Kavarja a fagyos havat.
 Fázik a nap, az ág remeg,
 Kérő szavam nem érti meg.
 Hints egy szemet, dobj egy magot!
 Kipp-kopp! Kipp-kopp! Nyiss ablakot!*
 2. Két napja már, hogy éhezem,
*Kinn a mezőn jéggyöngy terem,
 Sem egy bogár, sem egy bogyó . . .
 Eltemetett mindent a hó.
 Hozzád jövők, jó angyalom,
 Szegény madár, rimáncodom:
 Hints egy szemet, dobj egy magot!
 Kipp-kopp! Kipp-kopp! Nyiss ablakot!*
 3. Lesz még tavasz, a lomb kihajt,
*Majd hallotok szép háladalt.
 Szép háladalt dalolgotok,
 Jó emberek, ti rólatok,
 Ha zöldül a mező, halom,
 Imádság lesz minden dalom.
 Hints egy szemet, dobj egy magot!
 Kipp-kopp! Kipp-kopp! Nyiss ablakot!*
-

8. A forrás.

1. Egy forró nyári napon a kis Peti künn szaladgált a földeken. Arcoskája csakúgy lángolt már a forróságtól. A szomjúság pedig erősen gyötörte. Közel hozzá csörgedezett egy kis forrás. Egyenest a sziklából buggyant elő. Vize tiszta volt, akár az ezüst. Egy nagy fa árnyéka megóvta a nap melegétől.

2. Petike odarohant a forráshoz. Nem gondolkozott soká, hanem ivott a forrás jéghideg vizéből. Petikének azonban nyomban megártott a hideg víz. Aléltan a földre rogyott. Úgy vitték haza betegen. Ágyba került. Itt aztán sopánkodhatott. Így szólt édes atyjának: „Ki hitte volna, hogy abban a forrásban annyi méreg van!”

3. Petike atyja azonban megmagyarázta a dolgot Palinak. „Nem a tiszta forrás oka a te betegségednek. Te magad hibáztál, mert sokat szaladgáltál s utána mindjárt ittál is. Ez okozta betegséged.”

9. Vasárnap délután.

1. Nincs dolog ma, munka megszűnt, szép vasárnap délután. Kis barátot látogatni megy fiúcska és leány.

2. Hej! de jó lesz, hej! de szép lesz vígan együtt játszani... Csakhogy az: ki jó valóban, most fog ám meglátszani! Jók, ha jönnek, mind köszönnek szépen, illedelmesen. Nagy zshivajnak, lárma-zajnak nincs közöttük híre sem! Nem civódnak, nem vitáznak, szebb a szép megegyezés; hol sok a versenykedő szó: a mulatság ott kevés.

3. Megtudják köszönni szépen, hálásan az ozsonnát; s nem szennyezik be az asztalt, sem magukon a ruhát.

4. Haza mennek mikor illik, nem maradnak túlsoká, — mert tudják, hogy jó anyácskát az otthon megbúsítaná.

5. Aki így tesz, azt örömmel bocsátják el másszor is; és örömmel, és szívesen látja más ház százszor is.

10. A két cica, még a hamis gyerek.

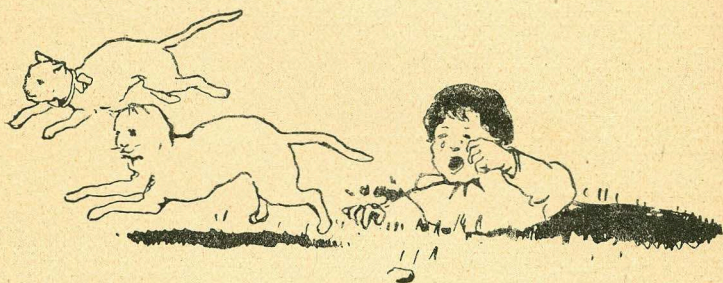
1. Egyszer két kis fehér cica künn az utcán sétál vala, s amint illik pajtásoknak, mulatoznak, játszadoznak.

2. Hát ím, egyszer csak feléjek futni kezd egy hamis gyerek, hogy kergesse, megfoghassa, hazavigye, nyávogtassa. Már előre nagyot kacag: „No hiszen, lesz most hadd el hadd!”

3. A két fehér cica elfut, de a gyerek még

jobban tud. „Csunya dolog, mindjárt megfog!” Szomorún az egyik így szól, de a másik jobbat gondol:

4. „Fussunk ama gödör felé, hadd essék a hamis belé! Amíg fölkel, tovább állunk, ő kemének fittyet hányunk!”

5. Amint mondták, úgy is lett, a gyermeknek megesett. Kapott, mit nem keresett, leesett, beesett, be a gödör fenekére, megindult az orra vére, sírt-rítt ahogy száján kifért, föl nem venném száz forintért!

6. A két cica ezalatt, hahotával elszaladt.

11. A kis egér farkincája.

1. Egyszer az egeret a macska rajta kapta, hogy a tejbe kóstolt, — s farkát leharapta. Könyörgött az egér bezzeg a macskának, hogy ne hagyja őtet a világ csúfjának.

2. A macska nem hajlott egér kérésére

hanem a farkáért váltság-díjat kére. Megy az istállóba, megyen a kis egér s tejet a tehéntől nagy könyörögve kér.

3. „Tehén, adjál tejet, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“ Tehén küldi őtet kaszáshoz a rétre.

4. „Kaszás, adjál füvet, viszem a tehénnek; tehén ád tejecskét, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“ Kaszás küldi őtet kenyérért a pékhez.

5. „Pék, adjál kenyeret, viszem a kaszásnak; kaszás ád majd füvet, viszem a tehénnek; tehén ád tejecskét, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“ Pék elküldi őtet lisztért a molnárhoz.

6. „Molnár, adjál lisztet, elviszem a péknek; a pék ád kenyeret, viszem a kaszásnak; kaszás ád majd füvet, viszem a tehénnek; tehén ád tejecskét, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“ Molnár küldi őtet hájért a disznóhoz.

7. Disznó, adjál hájat, viszem a molnárnak; a molnár ád lisztet, elviszem a péknek; a pék ád kenyeret, viszem a kaszásnak; kaszás ád majd füvet, viszem a tehénnek; tehén ád tejecskét, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“ A disznó elküldte makkért a tölgyfához.

8. „Tölgyfa, adjál makkot, viszem a disznónak; a disznó ad hájat, viszem a molnárnak; a molnár ad lisztet, elviszem a péknek; a pék ad kenyeret, viszem a kaszásnak; kaszás ad majd füvet, viszem a tehénnek; tehén ad tejecskét, viszem a macskának, adja vissza nekem kicsi farkincámat.“

9. Szomorúan zúg-búg a tölgyfa fölötté, úgy rá esett egy makk, hogy agyon ütötte.

12. Ének-óra.

1. Békaapó a fiait énekelni tanítja: „Daloljatok, kicsikéim, mint a dalos pacsirta. Nézzétek csak a kótát, úgy mondjátok a nótát. Á-bé-cé-dé-é-ef-gé, — jaj de rosszúl megyen hé! Há-í-jé-ká-el-em-en — jobban vartyogj, Kelemen! Következik az ó-pé — hátúl az ott nagy kópé. Úgy csikorog, nyikorog, mint a kocsi kereke, ugyan, ugyan szebben mondd! Kuty-kuty kuruty, brekeke.

2. Hol hagytuk el: kú-er-es — hát az ott ni, mit keres? Té ú-vé-iksz- és ipszilon — ne visíts úgy, kikapsz, Ilon; Zé-zé-zé, legszebb hang a Terézé! Csitt, hallgasson minden gége, gólyát látok . . . itt a vége.“

3 Hosszú lábú gólyamadár, tóparton sétál-

gat: „Fujjátok el, ha tudjátok, az én kedves nótámat! Teríts asztalt, ne légy bús! Nincs jobb, mint a békahús!“

13. Árgirus királyfi.

1. Egyszer volt, hol nem volt, még az óperenciás tengeren is túl volt, volt egyszer egy királykisasszony. A királykisasszony hogy, hogy nem, elveszett hazúlról. Nosza elindult az egész cselédség megkeresni. De csak nem talál-ták nyomát sehol sem.

2. Egyszerre csak előállt egy herceg, Árgirusnak hítták. Azt mondja a királynak: „Ne búsúljon, király bácsi! Megtalálom a lányát még a föld alúl is!“

3. A herceg összeszedte cók-mókját és elindult. Vele ment az inasa is. Ennek az inasnak volt egy olyan gyűrűje, amelyet csak az ujjára kellett húznia és ott termett az ember, ahol akart. Árgirus királyfi ujjára húzta a gyűrűt, aztán azt mondta: „Ott leszek, ahol a királykisasszony!“ Hát csodák csodája! egyszerre ott állt egy erdőben. Az erdőben aranyalmák termettek a fákon, és ott a legszebb fa tövében aludt a királykisasszony!

4. Mindjárt hazavitte a királyhoz. Mikor a

király meglátta leányát, sírva fakadt örömében. „No édes fiam,“ szólt Árgirushoz. „Ha meg-nősz, neked adom ezt a királyságot!“ Úgy is lett! Árgirus hercegből király lett, a kis leányból királyné, az inasból nagy úr. Mind a hárman boldogan éltek. Most is élnek, ha meg nem haltak.

NEGYEDIK RÉSZ.

Imádságok. Leírások a beszéd- és értelem-
gyakorlatok köréből. Költemények.

1. Imádságok.

I.

*Jó Istenem, fölébredtem,
Te vigyáztál énfölöttem.
Köszönöm, hogy megtartottál,
Hogy fölöttem virrasztottál.
Óvj meg ma is szent kezeddél,
Szent kezedből ne eressz el,
Vedd oda mind, aki szeret,
Oh hallgasd meg kérésemet.*

II.

*Én Istenem, jó Istenem,
Becsukódik már a szemem,
De a tied nyitva, Atyám,
Amíg alszom, vigyázz reám!
Vigyázz kedves szüleimre,
Meg az én jó testvérimre,
Mikor a nap újra felkel,
Csókolhassuk egymást reggel.*

III.

*Jövel, Atyánk, légy vendégünk,
Amit adtál, áldd meg, kérünk.*

IV.

*Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott.*

2. Himnus.

Isten áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel;
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt!
Megbünhődte már e nép
A multat s jövőndőt.

3. Szózat.

*Hazádnak rendületlenül
Légy híve, óh magyar;
Bölcsöd ez s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.*

*A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell.*

4. Nemzeti zászló.

Piros, fehér, zöld a zászlónk,
Álljon alá, aki magyar!
Három színű zászló alatt
Dobog a szív, erős a kar!

Ez a zászló volt apáink
Vezetője, biztatója!
Magyar gyermek, imádkozva
Nézz föl erre a zászlóra.

5. A boldog gyermek.

Nincs nálamnál boldogabb gyerek,
Aki rám néz, arra nevetek.
Boldog vagyok! Van apám s anyám,
Mindegyiknek külön gondja rám.
S nagyszüleim is vannak nekem.
Ők is mondják: „te egyetlenem!”
Pedig van még egy kis öcsikém,
Nincsen párja a föld kerekén,
Ketten vagyunk boldog gyermekek —
Ketten vagyunk mi egyetlenek.

6. A szülők és gyermekek.

Apámat szeretem. Anyámat is szeretem.
Isten után őket szeretem legjobban. Ők az én
édes szülőim. Ha éhezem, ők adnak nekem
ételt. Ha szomjazom, tőlük kapom az italt. Ők
adják nekem a jó meleg ruhát is. Meleg ágyacs-

káról megint csak ők gondoskodnak. Szülőim engem nagyon szeretnek. Én hálás leszek irántuk. Boldog gyermek, akinek még élnek szülői.

7. *Miből lesz a kalácska?*

Miből lesz a kalácska?

— *Búzácskából.*

S a búzácska?

— *Úgy kél ki a barázdából.*

Eke vasa eltemeti,

Lanyha eső költögeti.

Nap sugára feltámasztja,

Lábát kasza elvagdossa,

Ló a szérűn megrugdossa,

Két kemény kő összezúzza.

A gazdasszony megdagasztja,

Forró kemencébe dugja,

S ha kiveszi látod,

Megsült a kalácsod.

8. *A testvérek.*

Szülőimmal nem vagyok csak magam. Együtt növekedtem fel a *bátyámmal*, az *öcsém-mel*, meg a kis *hugocskáimmal*. Bátyámat Lacinak, öcsémet Bandinak hívják. Hugocskáim Mariska meg Erzsike. Ők az én testvéreim. A testvérek szeretik egymást. Ha bajban vannak, segítenek egymáson.

9. A rokonok.

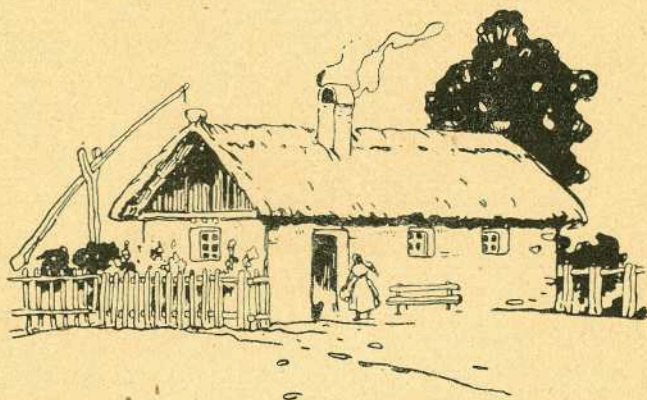
Apám, anyám meg a gyermekek teszik a *családot*. Vasárnaponkint meg szoktuk látogatni kedves *nagyszülőinket* is. Ők apámnak meg anyámnak a szülői. Ott találjuk vasárnaponkint a *nagybácsit* meg a *nagynénit* is. A nagybácsi testvérbátyja édes anyámnak. A nagynéne testvérnénje édes atyámnak. A nagybácsinak meg a nagynéninek is vannak gyermekei. Ezek a mi *unokatestvéreink*. Nagyszülőimnél szokott összejönni a *rokonság*. A jó rokonok szeretik egymást.

10. A család.

A családban mindenkinek megvan a maga dolga. Édes *apám* a keze munkájával szerzi meg a mindennapi kenyeret. Édes *anyám* a házban és a ház körül foglalatatoskodik. A *gyermekek* mindenben segítségükre vannak szülőiknek. Ha felszaporodik a munka, édes szülőim más segítséget is vesznek magukhoz. Fogadnak ugyanis maguk mellé *cselédeket* és jóravaló *munkás* embereket. A jó cselédet és a derék munkást meg kell becsülnünk. Ők nagy hasznára vannak szülőimnek. Ezért aztán jól is bánunk velük. A jó cseléd is a családhoz tartozik.

11. A ház.

A kis család együtt lakik a házban. Ez a ház a mi *lakóházunk*. Kőből, téglából és fából épült. A kőmíves és az ács építik. Az asztalos,

a lakatos meg az üveges is segítenek a ház elkészítésében. Lent van a *pince*. Fent van a *padlás*. A házban a *szobák*, *kamarák*, *konyhák*, *folyosók* és *lépcsők* vannak. Elöl van a nagy *kapu*. A háznak sok *ablaka* és *ajtója* van. Némely ház földszintes. Vannak emeletes házak is. Ki látott már kunyhót, palotát, kastélyt, várkastélyt; vár-romot?

12. Magyar ember háza.

1. Galamb, gólya, veréb, fecske fészket épít családjának. A kutyácska, meg a cica is búvóhelyet keres magának. Az ember sem marad

lakás nélkül. Épít csendes *házat*, ahol meghúzódjék szél ellen, eső ellen, hideg, hó, jég ellen. Ahol lakják családjával, amely „lakóhelye,” „otthona,” legyen. Ahol állandóan tüzet rakhasson, ételét megfőzhesse. Ahol megmelegedhessék. Ahol állandó „tűzhelye” legyen. Ha mindjárt csak egy *ponyvasátor*, *nádkunyhó* volna is az.

2. A magyar ház hosszúkás, négyszögletes épület. A háztető eleje olyan, mint egy sátor nyílása. A lakó *szobában* hálnak, étkeznek, laknak. A *konyhában* főznek, sütnek. A *kamrában* lisztet, búzát, zsírt tartanak. A *pincében* tejet, bort, edényekben, hordókban. A házpadláson szárítják a kimosott ruhát. Odarakják a kukoricát. Ha hideg van, a szalonnát, húst is.

13. A mi házunk.

1. *A mi házunk olyan kis ház:*

A kapuja rácsos.

Két ablakunk utcára néz;

Kicsiny, de világos.

2. *Szalma fedi a tetejét,*

Falai fehérek . . .

Nem is láttam szebb házacskát

Amióta élek.

3. *Nyáron által gólya fészkel
A kéményünk mellett;
Udvarunkról sokszor néztem,
Mikor kelepelget.*
4. *Eresz alatt meg a fecske
Rak kicsiny sárfészket;
Korán kel és víg dalával
Engem is felébreszt.*
5. *Házunk mögött a nagy kertben
Gyümölcsfák, virágok.
Köztük — leckém tanúlgatva —
Föl- és le sétálok.*
6. *Ha úgy egyszer a király is
Látná ezt a házat,
Azt mondaná: „Elcserélem
Érte palotámat.“*
7. *De én bizony azt mondanám:
„Nem lehet, királyom!
Nincs e háznál szebb palota
Az egész világon.*

14. A ház egyéb helyiségei.

1. A fás-kamrában, a tüzelőszert őrzik. A tűzi-fát előbb apróra vágják. Aztán szép rendbe egymás mellé rakják. A kőszén a kamra egyik szögletében van összehányva. A fűrésznek, fejszének, baltának, fűrészbaknak, szénlapátnak és szénkannának, a lajtorjának, megvan a maga külön helye. Ezek a házi eszközök.

2. A *padlásra* lépcső vagy lajtorja vezet. Sok helyen a kimosott fehérneműt az udvaron vagy a kertben szárítják. A padlás is erre való. Itt hosszában vannak a kötelek kifeszítve, s erre teregetik fel a fehér-ruhát. A padlásra kerülnek még az üres ládák, üvegek és régi edények is.

3. A *pince* a ház alá épül. A nap nem érheti. Azért van olyan sötét benne. A pincében a levegő hűvösebb, mint odafönn. Benne szoktuk tartani a bort, burgonyát, zöldséget, tojást, tejet, vaját, télire való gyümölcsöt. Ahol külön kamra nincsen, ott a tűzifát is a pincébe rakják.

4. *Félszer* (fészter) csakis a falusi házak mellett van. Benne tartják a gazdasági eszközöket. A gazdasági eszközök ezek: az eke, a borona, a kasza, a kapa, a sarló, az ásó, a gereblye, az öntöző kanna, stb.

5. *Udvar* és udvar között van ám különbség. Falun vagy kisebb városban sok minden kerül az udvarra. Van ott baromfi, sertésól, galambdúc, istálló, szemétdomb, kút, széna-, szalmakazal és más efféle. A városi házak udvarai sokkal tisztábbak, de aztán üresebbek is.

6. *Istállót* gyakrabban látni a falusi udvarokban, mint a városiakban. A lóistálló meg a tehénistálló szükséges minden jóra való gazdaságban.

15. Baromfi-udvaron.

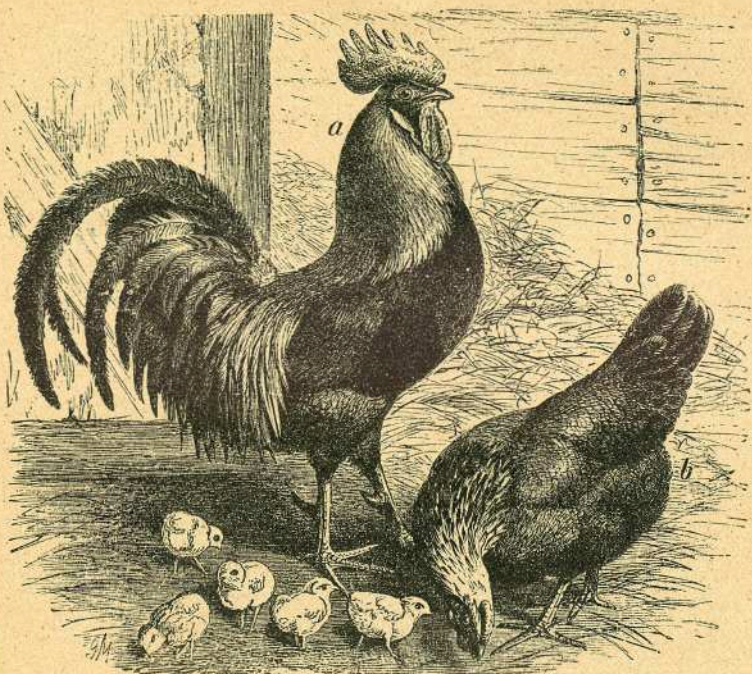
„Pire, pire tyúkocskáim, ide-ide szaporán!
 Itt van a kis gazdaasszony, ime fölkelt jó korán:
 Kis kosárka van kezében, kosárkában árpaszem, —
 Jőjjetek mind sorba szépen, hinti, szórja már kezem.
 Tubi, tubi, tubicáim, jöszte kis galambom is!
 Van búzám is, s néked az kell, jól tudom te kis hamis!
 S szép, szelíd hívó szavára az udvar megnépesül.
 Tarka tollú szárnyas népe mind körös-köréje gyűl;
 Kácsa hápog, gágog a lúd, a galamb bűg, csirke fut:
 Kakas koma kukorékol, tudja, néki is kijut.

S jönne mérges pulyka is, de — im a csintalan fiú
 Rákiált most: „Szebb a páva, mint a pulyka, drudrudrú!“
 És a pulyka? Jaj be mérges! Farka duzzad, vére forr,
 Orra nyúlik, nyaka kékül, szárnya lenn söpör, kotor;
 S a bohó míg azt mutatja nagy kevélyen, hogy mi' szép:
 A szemet elcsípi-kapja tőle mind, a fürge nép.
 Gólya bácsi a tetőről nézi ezt egy ideig,
 S látja, hogy a falatozás odalent mily jól esik:
 Megkívánja tőlök ő is, — kapja, egyet kelepel,
 S kigyó-béka-reggeliért a mocsárhoz röppen el.

16. A tyúk és csibéi.

1. Csíp, csíp, csíp!

Fürge vagyok, mint a csík,
 Ki vagyok én? Egy kis csibe,
 Nem tanúltam, mint Tercsike,
 Mégis tudom: szép a világ,
 Van itt bogár, van itt virág!
 Futkározzunk hát egy kicsit,
 Énekeljünk: csíp, csíp, csíp, csíp!

2. Kot, kot, kot!

Jobb lesz ha elhallgattok!

Nemcsak virág, nemcsak bogár,

Van itt más is: héja madár!

„Magasra repül a héja,

Mégis körme közül él a.“

Szereti a csirkecombot . . .

Szárnyam alá! kot, kot, kot, kot!

17. A kert.

1. A házak mellett kertek is vannak. A kerteket fakerítés vagy kőfal veszi körül. Némely

kert élősövénnel van körülültetve. A borsót, babot, uborkát, virágokat s egyéb *növényeket* ágyakba ültetik. A kertben fű is nő. Ez a része a kertnek a gyepes tér.

2. A kertekben *fák* vannak. Van alma-, körte-, szilva-, barack-, meggy-, cseresznyefa stb. A *cserjéken* vagy *bokrokon* terem a ribiszke, az egres, a mogyoró. A virágos ágyakban nőnek a tulipán, liliom, árvácska, szegfű, a jácint. A bokrok alatt szerényen húzódik meg az ibolya.

3. A kertekben árnyékos lugasok is vannak. Látunk ott néha még külön kerti házikót is. A méhes szintén a kertekben szokott állani. Vannak gyümölcsös kertek, virágos kertek, veteményes kertek.

4. Tudjátok-e miből lesz a fa? Ha a magot a *földre* tesszük, belőle ugyanazon fajta növény lesz. A föld táplálja a növényeket. Jó földben jó búza terem.

18. A szarvasmarha.

1. A tehén, bika, ökör háziállat. Testük nagy és erős, lábaik kicsinyek. Szemük nagy. Homlokuk széles. Fejükön két szarvuk van.

Azért hívjuk őket szarvasmarháknak is. A fiatal szarvasmarhát borjúnak nevezik. A tehén fűvet, szénát és más effélét eszik. A tehén adja nekünk a tejet. Tejből készül a vaj. A tej és vaj egészséges táplálék. A gyermekek sok tejet igyanak. Öregebb emberek a tejet kávéval isszák. A tejből lesz a sajt is.

2. A szarvasmarha húsa egészséges táplálék. A bőrét is felhasználják. A timár készíti ki, a cipész cipőket és csizmákat varr belőle. A szarvaiból az esztergályos fésűket, késnyeleket, gombokat s egyéb hasznos tárgyakat készít.

19. A hámos kecske.

1. Itt a hónom alatt
Friss kerti füvecske,
Ne szaladj, jer ide
Te kedves kis kecske.

2. Hurrogasd, válogasd,
Jó szívvel kínálom,
Hiszen te vagy az én
Utazó pajtásom.

3. Mert hogyha jóllaktál
Édes füveiddel,
Ebéd után elkel
Egy kis mozgás, hidd el.

4. Kis kocsimba foglak —
 Jó, lesz-e kedvesem?
 Árkon-bokron által
 Viszel széleseben.
-

20. A paripám.

1. A paripám neve Holló,
 Zabon nőtt fel, az csak a ló!
 Vékony lába, nagy serénye,
 Vágtatás az ügetése.
2. Holló lovam alig állhat,
 Ne rágd úgy a zaboládat!
 Enned adok, ha ehethnél,
 Főlnyergellek, ha mehetnél!
-

21. Az iskola.

1. A gyermekek iskolába járnak. Az iskola szép épület. Az iskolában *tantermek* vannak. Itt gyülekeznek össze a *tanulók*. Iskolába jár a *tanító* is. A tanító tanít. A tanulók tanulnak. Az iskolában olvasni, írni, számolni, rajzolni és énekelni tanulnak a gyermekek. De csakis a szorgalmas tanulók tanulnak meg mindent. A lusta és szórakozott gyermek semmit sem

tanúl meg Akik velem együtt járnak iskolába, azok *tanulótársaim*.

2. Rossz katona az, ki háboruba puska nélkül indul. Rossz tanuló az is, ki könyveit, tollát, irkáját minduntalan otthon felejtí. A tanúlónak szüksége van eszközeire. Ilyen eszközök: a könyvek, a palatábla, a palavessző, az irkák, a füzetek, a tollak, a ceruzák és a vonalzók. Otthon is mindig egy helyre teszi.

3. A tantermekben *padok* vannak. Ezekben ülnek a tanulók. A padokban téntatartók vannak elhelyezve. A tanító széken ül. Előtte van az asztal. Mellette a nagy *fekete tábla*. A falon függnék a *képek*. A nagy székrény mellett van a *számológép*.

4. Az iskolaépületben több tanterem van. Mindegyik tele van tanulókkal. A tantermekhez folyosó vezet. A folyosón át jutunk ki az udvarra is. Az óráközökben szoktunk oda kijárni. Az udvaron tornázunk meg labdázunk. Néhol kert is van az iskolaépület mellett. Szép meleg időben kivezet bennünket a tanító úr a *játszótérre* is. A játszótér künn van a réten, az erdő alján. Ott van ám vígság és mulatozás!

22. Siess az iskolába.

Jókor felkelj, öltözz', mosdjál,
 Az istenhez fohászkodjál;
 Megmosd a szád, szemed, füled,
 Frissebb lesz úgy egész tested.
 Rövidre nyirasd hajadat,
 Be ne lepje homlokodat.
 Nagyra ne neveld körmödet,
 Ne hagyogasd el kendődet!
 Tisztítsd meg portól ruhádat,
 Fényesítsd meg a csizmádat.
 Menj az utcán folyvást szépen,
 Rendet tartván mindenképpen.
 Ne kiabálj, ne andalogj,
 Ne töltsd az időt hiába,
 De siess az iskolába.

23. A templom.

1. A templom Isten háza. Ez a legszebb és a legnagyobb épület a községben. A templomban van az *oltár*, a *szószék*, az *orgona*. A templom tornyában függenek a harangok. Az *istentiszteletre* ezek hívják a *híveket*. Hallottad-e már a reggeli, déli és esti harangszót? Ha valami szerencsétlenség éri a községet, ha tűz üt ki,

ha árvíz pusztít: akkor is megkondítják a harangokat.

2. A *toronyóra* mutatja meg nekünk az időt. Számai és mutatói messzire ellátszanak. Az óra ütését nagy távolságban is meghalljuk.

3. A *pap* és *lelkész* Istennek szolgálja. Ők végzik az istentiszteletet. Vagy az oltárnál vagy a szószéken szolgálják Istent. A hívek részt vesznek az istentiszteleten. Ájtatosan könyörögnek Istenhez. Kérik, hogy segítse meg őket bajaikban. Isten sok jóval halmozza el az embereket. A hívek buzgó imádsággal köszönik meg az áldást. Vasárnaponkint, ünnepenkint, a karácsonyi, husvéti és pünkösdi időben sok hívő keresi föl a templomokat. „Ünnepeket szentelj!”

24. Szól a harang.

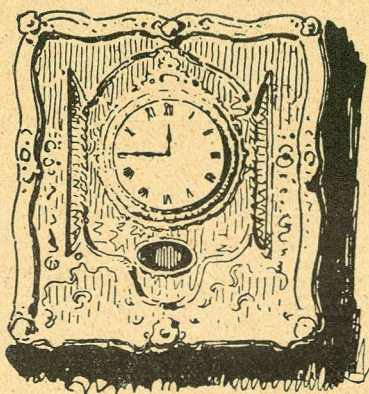
1. *Szól a harang a templomba,
Mennek a kis lányok sorba,
Egy-egy virág a kezükben,
És imádság a szívükben.*

2. *Imádkoznak, énekelnek
Házában a jó Istennek.
Szép szeliden ülnek sorba,
Mintha mind egy angyal volna.*

25. Az idő.

Az időt nekünk az óra mutatja. Órák, napok, hetek, hónapok és évek az időnek csak részei. Hét nap tesz egy hetet. Négy hét már egy hónap. Egy évben tizenkét hónap van. Egy év hosszú idő. Karácsony után egy héttel már végződik az esztendő; új év kezdődik. Ilyenkor az emberek egymásnak jót kívánnak. Az öreg emberek sok esztendőt éltek át. A gyermekek alig éltek egynehány esztendőt. Ők még fiatalok.

26. Fali-óra.

1. Óra, óra, fali óra —

Hallod-e, hogy int a jóra.

Azt hirdeti minden reggel:

Ki korán kel, aranyat lel,

Tik-tak, tik-tak aranyat lel.

2. Azt hirdeti : siessetek,
Egy percig se henyéljete !
Mert az idő hamar eljár,
Gyorsabb mint a szárnyas madár.
Tik-tak, tik-tak szárnyas madár.
-

27. A zivatar.

(Időjárás.)

Nagyon meleg nyári nap van. Emberek, állatok és növények elbágyadnak. Messze távolban kis felhők mutatkoznak az ég boltozatján. A kis felhők egyre nagyobbak lettek. Már közelebb húzódtak hozzánk. Egyszerre csak sötét, sűrű, fekete felhők tornyosodtak az égen. Szél is kerekedett. A vihar is kitört. Lángot vetnek a cikázó villámok. A mennydörgés megrémít embereket és állatokat. Mindenki menekül és földél alá akar jutni. Megered az eső. Patakként ömlik a zápor. A vihar eláll. A felhők széjjel oszolnak. A nap újra fénylik. Ott látjuk az égen a pompás szivárványtis. Elmult a zivatar.

28. Sikos a hó.

*Sikos a hó, röpül a szán
Lefelé a domb oldalán,
Néha-néha föl is fordúl,
Az utas a hóba borúl.
De baj is az. A hó puha,
És sáros sem lesz a ruha.
Talpra ugrik, aki vitéz,
A hidegnek oda se néz,
Mert szánkázni, jaj olyan jó!
Hála neked, vén Tél apó!*

29. A nap.

1. Reggel a nap fölkel. Világosodik. Itt a nappal. A nap mindegyre emelkedik. A levegő melegebb lesz. A nap lenyugszik. Sötét lesz. Este van. Este után az éjjel következik. Éjjel hűvösebb a levegő.

2. Nyáron a nap sokáig süt. Ilyenkor nagy melegség van. Télen csak rövidebb ideig látjuk a napot. A levegő hidegebb lesz. A nyarat és telet, a tavaszt és őszt a nap okozza. Ha meleg lesz, újra megnőnek a füvek, fák és virágok. A nap megtermékenyíti a földet.

30. A reggel.

1. Fordúljunk csak arra felé, amerről a nap fölkel. A nap még nem kelt föl. Az ég azon a tájon egészen piros. Ez a hajnalpir. A világosság nem tör elő egyszerre.

2. Most kibukkant a nap. Egyszerre világos lett a földön minden. A madarak ébrednek. Elcsicsergik reggeli éneküket. Az emberek is eleget aludtak. Fölkelnek. Először is Istenre gondolnak. Imádkoznak. Azután munkájuk után látnak.

3. A gyermekek is kibújnak az ágyból. Ok is a jó Istenre gondolnak legelőbb. Kezeiket összetéve, imádkoznak hozzá csendesen. Azután kedves szülőiknek és testvéreiknek jó reggelt kívánnak. Most hozzá látnak az öltözködéshez. A jó reggeli már várja őket. Aztán indulnak ők is. Ki iskolába, ki munkába. Aki soká szeret az ágyban hemperegni, későn jön az iskolába. Ez pedig nagy hiba!

31. Virradat.

1. A hajnal-szellő eloltogatja
Az ég ezüst lámpásait,
Ragyogva feljő tűzfényű napja,
S mint a világ rózsája nyit.

2. Szól a pittypalatty: itt a pitymalat!
 Szól a seregély: jó reggelre kélj!
 Szól a csalogány: szunnyadj, még korán!
 Szól a fürge méh: el mezőnk felé!
 Ott paesirta szánt, s vár virág reánk!
-

32. Isten napja.

1. Isten napja reggelenként
 Minden ablakon benéz,
 S megtekinti: öltözéssel
 Még ki nem kész, s már ki kész?
2. Onnan, hol a lomha gyermek
 Még ilyen későn se kel,
 Vagy sí-rí az öltözésnél:
 Elborúlva fordul el.
3. Ámde ott, hol a mozolygó
 Gyermek arca tiszta már:
 Vig örömmel ott időzik
 Maga is a napsugár.
-

33. Az este.

A nap leáldozott. Az esti harang megkondult. Sötétedni kezd. Künn a szabadban elesendesül a lárma. A tehenek, juhok és kecskék visszatérnek a legelőről. A madarak is alusz-

nak már. A földműves haza indul a mezőről. A városi emberek is nyugalomra térnek ilyenkor. Az ég boltozatján megjelenik a hold. A csillagok elkezdenek ragyogni. Az emberek fáradtak. Lefekszenek ágyba aludni. Milyen emberek nem alusznak éjjel? (Éjjeli őr, rendőr, sütő stb.) Milyen állatok maradnak ébren még éjjel is? (Kutya, macska, bagoly, farkas, róka stb.)

34. Szentjános bogár.

1. Világít a fűben
A Szentjános bogár,
Vigyázz a lábadra!
Mert eltaposni kár.
 2. Madár énekeljen,
Rózsa meg viritson,
A Szentjános bogár
Csak hadd világítson!
-

35. A csillagok.

1. A nap elbúcsuzik tőlünk, este lesz. Az égen egymásután megjelennek a csillagok. Az ég ragyogni kezd. Mintha csupa égő gyertyács-

kával volna telerakva a menny boltozatja. Egyik csillag fényesebb a másiknál. Legszebben ragyog az *esti csillag*. Vajjon ki tudná a csillagokat megszámlálni?

36. A hold.

Az este már beköszöntött. A csillagok megjelentek. Egyszerre csak előtűnik a hold is. Kerek arca, mintha ránk mosolyogna. Ma még így látjuk. Talán holnap és holnapután is. De azután? Mintha már soványabb volna és nem is olyan gömbölyű. Hova lett az egyik pofája? Vigyázzunk csak a vidám legénykére, mi lesz még belőle? Bizony napról napra soványabb lesz. Már csak keskeny sarló. Hát ez így fog tovább is tartani? Így bizony. Nem kell hozzá sok idő, egyszerre csak semmit sem fogunk belőle látni.

ÖTÖDIK RÉSZ.

Népköltési versikék, mondókák, köszöntők.

A) Népköltési versikék.

1.

Csiga-biga.

Csiga-biga gyere ki, ég a házad ide ki,
Kerek tóba vetlek, onnan ki sem veszlek,
Hosszú pókok megkergetnek, vén hollók megesznek.

2.

Labdázó mondóka.

Egy előre, két kettőre, három hatra,
Hat kilencre, töltsd ki tízre, mégis tízre,
Tizenegyre.

Ez elejtő, ez felkapó, ez jó hátba pufogtató,
teljes tizenkettő.

3.

Tavaszi naphivó.

„Süss ki, süss ki napocska!
 Holnap sütök, ma szítálok,
 Egy kis cipót szakajtok,
 Kívül-belül megvajazom,
 Azt is teneked adom.“

4.

Süss ki meleg, ház alá,
 Bújj el hideg, föld alá!
 Bárányka, bárányka,
 Add ki a kis kulcsot,
 Ereszd ki a meleget,
 Csukd be a hideget!

5.

Kár, kár, Varga Pál,
 Varrjál nekem kis csizmát,
 Majd megadom az árát,
 Tudom, hol lakik apád
 Budába, Bécsbe,
 Lyukas kemencébe.

6.

Repülj, repülj pille a kút kávéjára, repülj
 fel az égbe. Mondd a jó Istennek: adjon málét,
 adjon búzát, sok tejes pogácsát!

7.

Gólya, gólya, gilice, mit viszel a szádba? —

Szöröcskét, szöröcskét.

Minek a szöröcske? — Szitát kötögetni.

Minek az a szita? — Korpát szitálgatni.

Minek az a korpa? — Disznót hizlalgatni.

Minek az a disznó? — Hájaeskát csinálni.

Minek az a hájacska? — Kocsit kenegetni.

Minek az a kocsi? — Vályogot hordani.

Minek az a vályog? — Házacskát csinálni.

8.

Hol jártál báránycám?

Az erdőn asszonycám.

Mit ettél báránycám?

Aszú füvet, asszonycám.

Mit ittál báránycám?

Folyó vizet, asszonycám.

Ki vert meg báránycám?

A pásztor, asszonycám.

Hogy sírtál báránycám?

Me-e-e, asszonycám.

9.

Gólya, gólya hová mégy?

A tengeri földre.

Miért véres a te lábad?

Azért véres az én lábam,

Tövisgáton jártam.

10.

Egy, megérett a megy.
 Kettő, feneketlen teknő.
 Három, majd haza várom.
 Négy, oda bizony nem mégy.
 Öt, nedves a köd.
 Hat, hasad a pad.
 Hét, most süt a pék.
 Nyolc, kukorica gombóc.
 Kilenc, Kis Ferenc.
 Tíz, teknőbe víz.

11.

Elment vadászni, ez meglőtte, ez megfogta,
 ez megsütötte, ez megette. Kerekecske, dom-
 bocska, itt van már a nyúlacska.

12.

Katalina, Katalina, szállj el, szállj el,
 Ihol jönnek a törökök, mindjárt agyonlőnek.

13.

Putypu-ruty!
 Mit ke-ressz?
 Hat lo-vat, sze-keret,
 Szeke-rembe kere-ket,
 Kis tás-kámba kenye-ret;
 Poha-ramnak feneket,
 Hadd e-hessem, hadd i-hassam
 Eleget!

14.

Csiga-biga nyújtsd ki szarvad!
 Ihol jönnek a tatárok,
 A sós kútba vetnek,
 Malomkövel lenyomtatnak,
 Hús ökörrel kivontatnak.
 Bújj ki, biga, bújj!

15.

Gingalló, gingalló! Főzz kását, van-e só?
 Ha nincs só, miért nincs só?
 Gingalló, gingalló.

16.

Egérke adj vasfogat,
 Én majd adok csontfogat.

* * *

17.

Úri lakodalom.

A mezőben a tücsök
 Készül házasodni.
 Ölelgeti a legyet,
 El akarja venni.
 „Elvennélek, te kis légy,
 Ha kicsi nem volnál.“
 „Hozzád mennék, te tücsök,
 Ha görbe nem volnál.“
 Este volt a kézfogó,
 Volt is ott muzsikaszó.
 Gólya verte a taktust,
 Szúnyog volt a primás,

Cserebogár szekundás,
 Zöld béka a flótás,
 Az ökör a nagy bőgős,
 Szamár meg a trombitás.

Farkasból lett mészáros,
 Három borjút levágott,
 Melléje meg malacot
 Húszat is lerántott.
 Kutya ül a küszöbön,
 Borsot akar törni.
 Macska ül a tűzhelyen,
 Szakács akar lenni,
 Odaugrik a hörcsög,
 Csapos akar lenni,
 Odaugrik az ürge,
 Inas akar lenni.

Meglett a szent egyesség,
 Lakzi lett, pedig nagy;
 Medve volt a kiadó,
 Róka meg a násznagy.
 A tyúk, mint örömanya
 Elöl ül a lócán;
 A majom a vőfénytiszt,
 Lúd a nyoszolyólány,
 Fölemeli a róka
 Poharát a tyúkra,
 „Éljen!“ kiált a medve,
 Nagyot esik hasra.

B) Köszöntők.

I.

Szól a csengő:
Új esztendő!
Szól a szívem
A csengővel:
Isten áldjon
Friss erővel.

II.

Az új év, az új év
Áldást hozzon rátok,
Mint egy arany madár,
Szálljon be hozzátok.
Szálljon be örömmel,
Édes boldogsággal,
Mindennap viruló,
Illatos rózsákkal.

III.

Névnapodon, jó szülém,
Mit tehetek érted én?
Összeteszem két kezem
És kérem jó Istenem:
Hogy tartson meg tégedet
S minden dolgod áldja meg!

IV.

Kis testvérem, azt kívánom
Örülj, neved e világon.

V.

Örömnapi, örömnapi, örömnapi napja,
 Kedves jó apácskám (anyácskám), születésed napja.
 Angyalka elődbe virágokat hintsen!
 Kedves jó apácskám (anyácskám) áldjon meg az Isten!

VI.

Adjon Isten füvet, fát,
 Tele pincét, kamarát,
 Sok örömet e házba,
 Boldogságot hazánkra,
 Ebben az új évben.

14207

TARTALOM.

ELSŐ RÉSZ.

Kis betűk (közmondásokkal, népköltési mondókákkal, nyelv- érzékeltető szó-összeállítással).....	3

MÁSODIK RÉSZ.

Nagy betűk (apró elbeszélésekkel, népköltési versekkel) ...	57

HARMADIK RÉSZ.

Elbeszélések, mesék, verses mesék, költemények.*

1. Csali mese. Nyelvőr u. <i>Simonyi Zs.</i>	93
2.* A kis nyúlak. Verses mese (képpel). <i>Czuczor G.</i>	94
3.* A kis gidó. Verses mese. <i>Pósa L.</i>	95
4.* A libapásztor öreg néne. <i>Győri V.</i>	97
5.* Ne bánts a másét. <i>Fekete M.</i>	97
6. A beteg kakas	98
7.* Kipp-kopp! Nyiss ablakot! (röv.) <i>Gaal M.</i>	99
8. A forrás	100
9.* Vasárnap délután. <i>Győri V.</i>	100
10.* A két cica meg a hamis gyerek. Verses mese (képpel). <i>Gyulai P.</i>	101
11.* A kis egér farkincája. Verses mese. <i>Simonyi Zs.</i>	102
12.* Ének-óra. Verses mese. <i>Pósa L.</i>	104
13. Árgirus királyfi. <i>Radó u.</i>	105

NEGYEDIK RÉSZ.

Imádságok. Olvasmányok a beszéd- és értelemgyakorlatok köréből. Költemények.

1.* Imádságok. I, II. <i>Pósa L.</i>	107
„ III, IV. <i>Népköltés</i>	
2.* Hymnus (első versszak). <i>Kölcsey</i>	108
3.* Szózat (két első versszak). <i>Vörösmarty</i>	108
4.* Nemzeti zászló. <i>Peres S.</i>	109

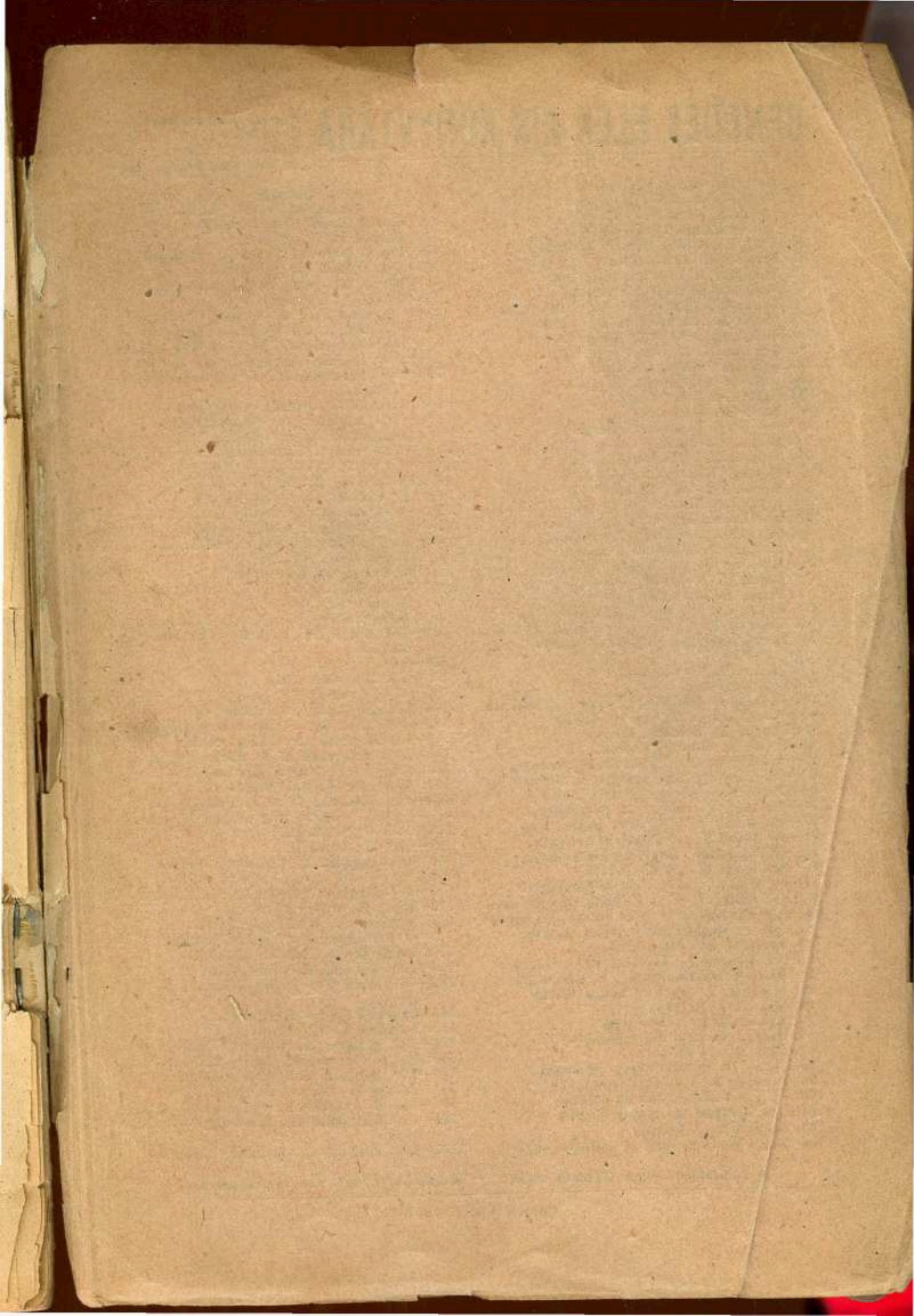
* A csillaggal jelölt olvasmányok költemények.

5.* A boldog gyermek...	109
6. A szülők és gyermekek	109
7. Miből lesz a kalácska. <i>Szász K.</i>	110
8. A testvérek	110
9. A rokonok	111
10. A család	111
11. A ház (képpel)	112
12. Magyar ember háza. <i>Gőőz után</i>	112
13.* A mi házunk. <i>Havas István</i>	113
14. A ház és egyéb helyiségei	114
15.* Baromfi-udvaron. <i>Győri V.</i>	116
16.* A tyúk és csibéi (képpel). <i>Pósa L.</i>	116
17. A kert	117
18. A szarvasmarha	118
19.* A hámos kecske. <i>Mikszáth K.</i>	119
20.* A paripán. <i>Tompa M.</i>	120
21. Az iskola	120
22.* Siess az iskolába! <i>Sárossy Gy.</i>	122
23. A templom	122
24.* Szól a harang. <i>Pósa L.</i>	123
25. Az idő	124
26.* Fali óra (képpel). <i>Pósa L.</i>	124
27. A zivatar	125
28.* Sikos a hó. <i>Kis lap</i>	126
29. A nap	126
30. A reggel	127
31.* Virradat (rövidítve). <i>Bartók L.</i>	127
32.* Isten napja. <i>Győri V.</i>	128
33. Az este	128
34.* A Szentjános bogár <i>Pósa L.</i>	129
35. A csillagok	129
36. A hold	130

ÖTÖDIK RÉSZ.

Népköltési versikék, mondókák, köszöntők.

1–16.* Népköltési versikék, mondókák. <i>Népk. gy.</i>	132
17.* Úri lakodalom. Népv.	135
I–VI.* Köszöntők. <i>Népk. gy., Pósa L. és Peres S.</i>	137

BENEDEK ELEK KIS KÖNYVTÁRA

Egy-egyszámára fiztve 2.—
Egyes szám kötte 5.—
Kettős szám kötte 8.—
Hármas szám kötte 10.—

25. Gaal M. Víg elbeszélések.
26. Versényi. Apróbb elbeszélések.
27. Csulak L. Székelyföldön.
- 28—29. Gyulainé. Tündérmesék.
30. Gaal M-né. Két ifjúsági színmű.
31. Benedek E. Két történet.
32. Mosdóssy I. Út az ingoványon.
33. Egri Gy. Bohókás történetek.
34. Benedek E. Történetek öreg emberekről.
35. Csulak L. Mikor iskolába jártunk.
36. Mosdóssy I. A király könyve.
37. Benedek E. Budapesti gyermekek.
38. Egri Gy. Erdőn, mezőn.
39. Gerő A. Az igazság diadala.
40. Marcellus. Virág Jankó.
41. Teveli M. A zászló.
- 42—43. G. A. Aranyiszvi Bandi.
44. Pintér. Leánykák.
45. Lengyel L. Történetek, mesék.
46. Palásthy M. A jó barátok.
47. Mosdóssy J. Egy kalap története.
48. Krúdy Gy. Kun László és egyéb történetek.
49. Londess E. Egy falusi tanító naplójából.
50. Gyulainé. A csillagok birodalma.
51. K. Simó F. Négy fű története.
52. Mosdóssy J. Két oltár.
53. Tábori R. A földvári szittyák.
54. Tutsek A. Életképek.
55. Krúdy Gy. Pogány magyarok.
56. Benedek E. Válogatott magyar népdalok.
57. Szerelmegyházi. Hegék az északi tenger mellől.
58. Lándor T. Macskavár.
59. Lux T. Mesék.
60. Palásthy M. Hősleányok s egy ifjú története.
- 61—62. Kövér I. Kavics kisasszony.
63. Lengyel L. Baróthy Lenke.
64. Teveli M. Mosolygó arrok.
- 65—66. Tompa M. válogatott költeményei.
- 67—68. Vörösmarty M. válogatott költeményei.
- 69—70. Czuczor G. válogatott költeményei.
- 71—72. Tóth K. válogatott költeményei.
- 73—74. Arany J. válogatott költeményei.
- 75—76. Petőfi S. válogatott költeményei.
- 77—78. Csokonai válogatott költeményei.
- 79—80. Jókai M. kisebb művei.
- 81—82. Garay J. válogatott költeményei.
- 83—84. Kisfaludy S. és K. válog. költeményei.
- 85—86. Benedek E. Magyar fű verses könyve.
- 87—88. — Magyar leány verses könyve.
89. Lőrinczy Gy. Játék köiben.
- 90—91. Lengyel L. Asztalts Pál története.
92. Peres S. Gyermekversek és köszöntők.
93. Mosdóssy I. Ahol az arany terem.
94. Marcellus. Bálványos vár.
95. Kolombán L. A Barcaság.
96. Garády V. Régi dicsőségünk.
97. Gaal M. az erdőben.
98. Jakab Ö. Erdélyi szász népmesék.
99. Benedek E. A székely lakodalom.
100. — Egy budapesti fű naplójából.
- 101—102. Lengyel M. Kuruc énekek.
103. Londess E. A könyv.
104. Szivos B. Debreczen és a Hortobágy.
- 105—106. Avar—Benedek. Idegen költők.
- 107—108. Lengyel M. Tanító mesék.
109. Mörice Zs. Erdő-mező világa.
110. Pásztor J. Elbeszélések.
111. Ösz J. Marosszéki székely népmesék.
112. Havas J. A beszélő csipke.
113. Mörice Zs. Sasfia meg a sasfőke.
114. Sárándy J. Régmúlt idők.
- 115—116. Lampérth G. Rákóczi lobogója.
- 117—118. Krúdy Gy. Utazás a Tiszán.
- 119—120. Kolombán L. Utazás a Vág völgyén.
- 121—122. Dánielné Lengyel L. Az új élet.
- 123—124. Kolombán L. A Delvidéken és az Aldunán.
125. Sárándy J. A mesék országában.
- 126—127. Schöppin A. A haladás útján.
128. Benedek E. Az aranyfészült.
- 129—130. — Szent-Anna tavától Czenketől.
131. — Tréfás mesék.
- 132—133. Avar Gy. Névtelen hősök.
134. P. Ábrahám E. A kis kakas.
- 135—136. Szemere Gy. Két fű története.
- 137—138. Rosenger—Kőrösi. Petike.
139. Magyar Gy. A fehértoleás hőse.
140. Zsoldos L. A muskatti.
- 141—142. Benedek E. A felkelő óriás.
143. Szivos B. Vidám állattörténetek.
144. Benedek E. Apró mesék.
145. Sárándi I. Persenszky vízes kalandjai.
- 146—147. Sebők Zs. Dörmögő Dörmötör utazásai.
- 148—149. Ugyanaz. II.
- 150—151. Ugyanaz. III.
- 152—153. Ugyanaz. IV.
154. Benedek E. Így volt, mese volt.
- 155—156. Avar Gy. Utazás a Szepességben.
- 157—158. Benedek E. A sarga csikó.
- 159—160. Kolombán L. A Maros mentén.
161. Alexics Gy. Román népmesék I.
162. Steinhof K. Régi könyvek mesteri.
- 163—164. Sebők Zs. Dörmögő Dörmötör utazása hegyen, völgyön meg a nagy ládával. I.
- 165—167. Ugyanaz. II.
- 168—169. Ugyanaz. III.
- 170—171. Benedek E. Kisbaczoni versek.
172. — Itt a vége, fuss el véle.
- 173—174. Dánielné Lengyel L. Bánk Judit.
175. Szivos B. Alföldi rajzok.
176. Alexics Gy. Román népmesék. II.
- 177—178. Hunyadi B. A jó tót atyáinak.
179. Szalay S. Az állatvilág köréből.
- 180—181. Benedek E. Volt egyszer...
- 182—183. Avar Gy. A Bácskában. I. A déli Bácska.
184. Bányai E. Híres gyermekek.
185. Sztróksy K. Eg és fölt.
- 186—187. Mosdóssy I. Hullámzó Balaton.
188. Ösz J. Marosszéki székely népmesék.
- 189—190. Benedek E. Gyermekszínház. I.
191. Zsoldos L. Gyermekszínház. II.
- 192—193. F. Ábrahám E. A kis szemök bárány.
- 194—196. Steinhof K. Tanulmányos olvasmányok.
- 197—199. Szemere Gy. Romhányi Hugó.

A gyűjtemény teljes jegyzéke ingyen — Kaphatók minden könyvkereskedésben.